

ISSN 2683-5762
Број 2-3. година I

Часопис за друштвена питања, културу, уметност и етнологију

РУСКИ АРХИВ

2020.

Часопис за друштвена питања, културу, уметност и етнологију

РУСКИ АРХИВ

Број 2-3

Београд 2020.

Часопис „Руски Архив“;
 Излази тромесечно;
 Број 2 и 3 (двоброј) 2020;
 Издаје: „Родина доо“,
 ул. Димитрија Туцовића бр. 100, Панчево,
 Србија;
 Главни и одговорни уредник: Милован
 Ђурчић;
 Редактура и превод: Лариса Милић;
 Лектура, коректура, графичка обрада и
 штампа: ИОС. Беочинска 11 Београд;
 Тираж: 500 примерака;
 Телефон редакције: 065 2960 450; E-mail:
kontakt@nsrnm.org

Насловна страна (слика) „Црвена
 коњица“, сликана 1928-1932. Русија,
 аутор: Казимир Северинович Маљевич,
 руски сликар и теоретичар уметности,
 пионир геометријске апстрактне форме
 и један од најважнијих чланова руске
 авангарде.
 Платно „Јаше црвена коњица“ једина је
 Малевичева апстракција препозната у
 званичној историји совјетске уметности због
 своје везе са Октобарском револуцијом. Дело
 је подељено у три дела: земља, небо и људи.
 У односу ширине земље и неба уметник је
 применио „златни пресек“ (пропорција 0,618).
 Слика се чува у Санкт Петербуршком музеју.
 Часопис излазио у Београду од 1928 до
 1937.

САДРЖАЈ

УМЕСТО УВОДА	3
ИЗМЕНЕ УСТАВА: ЗАШТО ЈЕ ТО ВАЖНО ЗА РУСИЈУ?	5
ТАРЦАНЕТА	9
РОДОСЛОВ ПОРОДИЦЕ ПЛУЖНИКОВ, СТАЛАЋ, СРБИЈА	13
РУСКО НЕБО У БЕЛОЈ ЦРКВИ	20
РУСКИ ПУТ ОД КОРБЕВЦА ДО БОСИЛЕГРАДА	27
СТРАДАЊА РУСКИХ ЕМИГРАНАТА У НИШУ	33
«УСУСРЕТ РУСКОМ ЦАРУ. РОМАНОВИ-ЦАРСКО СЛУЖЕЊЕ»	37
СЕЋАЊЕ НА ИЗЛОЖБУ ОЉЕ ИВАЊИЦКИ У ГАЛЕРИЈИ „МАДАМ“	43
ВЕЧЕ НЕМАЧКО – РУСКЕ САРАДЊЕ	47
„СУБОТИЦА ОКОМ РУСКИХ СЛИКАРА“	48
У СЛАВУ РУСКИМ ДОБРОВОЉЦИМА И ПУКОВНИКУ НИКОЛАЈУ НИКОЛАЈЕВИЧУ РАЈЕВСКОМ	50
РУСКО – СРПСКИ ОДНОСИ И ВАРВАРИНСКА БИТКА	53
ПРАЗНИК ПРЕОБРАЖЕЊЕ ГОСПОДЊЕ У ИСТОИМЕНОМ ХРАМУ У ПАНЧЕВУ	57
ИЗЛОЖБА: ДЕЧЈИ ЦРТЕЖИ „РУСКО ЦВЕЋЕ“	59
ШАХОВСКИ РУСКИ АРХИВ	61
КЊИГА СТО ГОДИНА ШАХА У ПАНЧЕВУ - 1920-2020.	65
НЕЗАПАМЋЕНА БИТКА, СРПСКИ ДОБРОВОЉ- ЦИ У РУСИЈИ 1914–1918.	67
ПУШКИН И СРБИ (ИЗВОД ИЗ КЊИГЕ)	69

CIP - Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд
 316.7(=161.1)(497.11)

РУСКИ архив : часопис за друштвена питања,
 културу, уметност и етнологију / уредник Милован
 Ђурчић. - Год. 1, бр. 1 (јан./март 2020)- . - Панчево
 : Родина, 2020- (Београд : ИОС). - 30 cm
 Тромесечно. - Има издање на другом језику: Русский
 архив (Белград. 2020) = ISSN 2738-0904
 ISSN 2683-5762 = Руски архив (Београд. 2020)
 COBISS.SR-ID 12907273

УМЕСТО УВОДА

„Црни квадрат“, „Бело на белом“ и други уметнички изрази К. С. Маљевича.

Казимир Северинович Маљевич (рус. Казимир Северинович Малевич; Кијев, 23. фебруар (јулијански 11. фебруар) 1879— Лењинград, 15. мај 1935), руски сликар и теоретичар уметности, пионир геометријске апстрактне форме и један од најважнијих чланова руске ликовне авангарде. Представник је руског конструктивизма и супрематизма, био је под утицајем француског неоимпресионизма, фовизма и кубизма.

Студирао је на Московској школи за сликање, скулптуру и архитектуру од 1904. до 1910. и у атељеу Фјодора Рерберга. Први запажени јавни наступ је 1911. заједно са Владимиром Татлином на другој изложби групе Савез младих у Санкт Петербургу. На трећој изложби учествује 1912.

Израже 1914. у Паризу у салону „Независних“ заједно са Александром Архипенком, Соњом Делонај, Александром Екстером и Вадимом Мелером. Током 1915. публикује манифест „Од кубизма до супрематизма“, а од 1915. до 1916. ради са другим супрематистичким уметницима у једном селу. Суделује у Москви 1916—1917. на изложбама групе у којој су Натан Алтман, Давид Бурљук и А. Екстер.

После раних експеримената са различитим модернистичким стиловима, укључујући кубизам и футуризам, Маљевич је започео рад на апстрактним, необјектним узорцима и оснивајући покрет који је добио име супрематизам. Најчувенији примери супрематизма су Црни квадрат (1915.) и Бело на белом (1918.).

О односу према свом стваралаштву Маљевич је рекао: „Омамљујућа потреба удаљавања од објективности довела ме је у ‘пустињу’, у којој ништа није стварно сем осећања. И, тако, осећања су постала суштина мог живота.”

Био је члан комисије за заштиту споменика (1918—1919.). Предавао је на Витебској практичној уметничкој школи (1919—1922.), на Лењинградској уметничкој академији (1922—1927.), на Кијевском уметничком институту (1927—1929.) и поново у Лењинграду 1930.

Путује 1927. у Варшаву, па онда у Немачку на ретроспективу његових дела. Та ретроспектива му је донела светску славу. Успео је да остави већину својих дела на Западу, што је помогло да се иста очувају за разлику од дела која су остала у Совјетском Савезу. У надолазећем времену власти су промениле однос према „модернистичкој буржоаској уметност“. Многа Малевичева дела су конфискована или уништена, а Малевич у политичкој немилости, политички преваспитаван (два месеца у самици), умире 1935. у Лењинграду.

Извор: <https://sr.wikipedia.org/sr>

Англичанин в Москве. Год: 1914, Стеделик музеум (Городской музей), Амстердам;

Крестьянин в поле. Год: 1928-1929, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

Корова и скрипка. Год: 1913, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

Дровосек. Год: 1911-1912, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

Автопортрет. Год: 1933, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

Авиатор. Год: 1914, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

Женщина с граблями. Год: 1930-1931, Государственная Третьяковская галерея, Москва;

На сенокосе. Год: 1929, Государственная Третьяковская галерея, Москва;

Мальчик (Ванька). Год: 1928-1929, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

Пейзаж с жёлтым домом (Зимний пейзаж). Год: Около 1906, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург.

Белое на белом, Музей современного искусства, Нью-Йорк.

Англичанин в Москве. Год: 1914, Стеклянный музей (Городской музей), Амстердам;

ИЗМЕНЕ УСТАВА: ЗАШТО ЈЕ ТО ВАЖНО ЗА РУСИЈУ?

Действующая Конституция России была принята в 1993 году. В 2020 году, 15 января, президент Владимир Путин предложил внести изменения в Конституцию. Эти изменения касаются, в частности, сроков полномочий президента и состава Совета Федерации. Проект закона о внесении изменений в Конституцию был принят Государственной думой 11 марта 2020 года.

У целини измене закона су нудили као корекцију важећих, тако и додавање нових чланова у Устав.

20. јануара председник је послао у Државну думу пројекат Закона о изменама Устава

РФ, који је након три дана изгласан у првом читању. 10. У марту (10.) у току заседања Државне думе, посланик Валентина Терешкова је предложила да се у пројекат измена унесе исправка, да након усвајања измена и са почетком њиховог важења председник државе може поново да се кандидује на исту функцију. Већина посланика се сложила са предлогом и одговарајућа измена је била унесена у текст предлога закона, који је био изгласан истог дана након другог читања. Треће читање прошло је 11. марта, а након три дана закон је потписан и штампан. Након тога Владимир Путин послао је захтев за оцену уставности у Уставни Суд РФ.

16. марта УС је признао, да је закон о исправкама, који је законодавац предложио, а одобрили су субјекти Федерације, у складу са Уставом РФ, а измене не противрече ставовима чланова 1., 2. и 9. Основног Закона.

Један од услова прихватања измена је било њихово одобравање кроз референдум. Референдумско изјашњавање је заказано 22. априла, али условљено ситуацијом ширења коронавируса било је померено за датум од 25 јуна до 1 јула 2020.

Изразност на референдумском изјашњавању била је 67,97%. Измене су подржали 77,92% гласача (скоро 58 милиона грађана РФ), против се изјаснило 21,27% (близу 16 милиона људи).

Унете у Устав РФ исправке учвршћују вредности, које су важне за сваког Руса - породицу, децу, Отаџбину. Посебно место заузимају измене, које се односе на сувереност Руске Федерације, њене границе, независност. То су уредбе које су кључне за опстанак Русије као државе.

Основне измене, које су унете у Устав Руске Федерације

Социјалне гаранције

Једна од првих измена, коју је предложио председник-утврђивање минималца, који не сме да буде мањи од потрошачке корпе, јер «у било којој ситуацији на целој територији државе, социјалне обавезе морају бити извршене». Сем тога, измене посебно гарантују заштиту достојанства грађанина и поштовање радног човека, а такође обезбеђују реализацију принципа социјалног партнерства у сфери радних односа. Једна од највише тражених и подржаних исправки постало је обавезно индексирање пензија једном годишње, као и других социјалних давања усклађених са федералним законом.

Важне су исправке у члановима 72. и 132. о доступној и квалитетној здравственој заштити, која се сада налази «у заједничкој надлежности РФ и субјеката Федерације» на свим нивоима власти: федералног, регионалног и локалне самоуправе, који су обавезни да обезбеде доступност здравствене заштите на целој територији државе.

Културно наслеђе

Важне исправке се односе на очување кул-

турног и историјског наслеђа Русије, а такође на заштиту суверенитета и територијалне целовитости. Сходно члану 67., деловање везано за отуђење дела територије и слична позивања на сепаратизам нису дозвољена. Осим тога, основни закон гарантује подршку сународницима у иностранству и заштиту њихових права.

Посебно у контексту 75-годишњице Победе у Великом Отаџбинском рату, намерно изврштања чињеница и прекрајања његових резултата у Устав су унете измене о заштити руске историје.

«Руска Федерација чува успомену на заштитнике отаџбине, обезбеђује заштиту историјске правде. Умањивање значења подвига народа који је штитио отаџбину није дозвољено».

Посебно у изменама је наглашена заштита «културног идентитета свих народа и етничких особености РФ» и очување њихових етнокултурних и језичких различитости. У складу са текстом измена, културу чува држава. Култура се сматра «уникатним наслеђем њених многонационалних народа». Званични језик Руске Федерације, према утврђеним изменама, је руски језик као језик државотворног народа и он важи на територији целе државе.

Друштвене вредности

Такође први пут у Уставу се помиње Бог. «Руска Федерација, која је формирана током хиљадугодишње историје, чува успомену на претке од којих смо наследили идеале и веру у Бога, а такође континуитет у развоју руске државности, признаје историјски формирано државно јединство».

Друга новина је очување државних природних богатстава и смањење негативног деловања на природну околину. Влада ће предузимати мере за стварање добрих животних услова за становништво, очување природне многоликости Русије, а такође развијати систем еколошког образовања и еколошке културе.

Деца су истакнута као приоритет државне политике земље.

Појам брака је дефинисан као заједница мушкарца и жене.

Призната је недопустивост отуђења националних територија, као и агитација за то.

Политичка платформа

Кандидат за председника је обавезан да стално живи на територији РФ најмање 25 година.

Кандидат за председника не може имати двојно држављанство или стални боравак у другој држави током целог живота.

Бивши председник добија имунитет, који могу да му одузму само Државна Дума или Врховни Суд РФ.

Председник, у складу са исправкама, формира Савет безбедности и Државни савет Русије. Једна од исправки, коју је предложио Путин, је забрана на двојно држављанство и отварање рачуна у иностраним банкама за поједине функционере, укључујући и Председника.

Један исти човек може да обавља председничку функцију највише два мандата.

Председник владе сноси персоналну одговорност пред председником државе за неизвршавање задатака који су у надлежности владе.

Кандидатуре на дужност министара, са изузетком руководиоца безбедносних структура, морају да се усагласе са Државном Думом пре њиховог именовања од стране Председника државе. Председник не може да откаже именовање кандидату на одређену дужност која је одобрена Одлу-

ком Државне Думе.

Проширена су овлашћења Савету Федерације.

Бивши председник, ако жели, може да постане доживотни сенатор.

Утврђена су овлашћења Државног савета РФ.

Проширена су овлашћења Уставног суда, али при томе његов састав је смањен на 11 судија. Органи локалне самоуправе укључени су у јединствен систем друштвене власти.

Један од задатака Савета безбедности јесте помоћ председнику у обезбеђивању националне безбедности, подршке миру и стабилности унутар државе, очување њеног суверенитета и граница.

У складу са једном од исправки, Устав има приоритет над међународним правом. Уставни суд није обавезан да поштује решења међународних органа, ако они нису у складу са Уставом РФ. Међутим копредседници радне групе су изјавили да Русија никада није занемаривала међународне обавезе и не намерава да то чини у будућности.

У Србији референдум о изменама Устава заказан за 1 јули, а гласало се у Београду у просторијама Амбасаде РФ. Држављани Руске Федерације који живе по различитим основама на територији Републике Србије масовно су изашли и гласали на референдуму.

Крестьянин в поле. Год: 1928-1929, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

ТАРЦАНЕТА

Пише: Михаил А. Успенски

Стрип цртач Николај Павлович Навојев, уметник који се сећао родног Сан Петербурга Русије по немирима и рату. Сличан је осталим избеглим руским уметницима по заједничкој емигрантској судбини, мада је Навојев одрастао у Београду и осећао се интегрисан у нову средину. Рођен је у Сан Петербургу 1913. године. У улози стрип цртача наступа у 22. години кратким делом „Историја Абисинске династије“ (Стрип бр. 25, септембар 1935).

У стрип уметности био је веома продуктиван. Само у последње две године живота његов радни опус износио је преко 400 табли, заувек уграђених у темеље српског и европског стрипа. Умро је од туберкулозе 1940. године, у 27. години живота, цртајући до последњих тренутака.

Најзначајнија рани рад Навојева стваран за магазин Стрип је „Тарцанета“. „Тарцанета“ је уједно од свих уметникових радова била најомиљенија код публике. Утицај на стварање овог авантуристичког женског лика највише је имао роман Едгара Рајса Бароуза-Легенда

о Тарзану, како утицај самог романа, тако и филмова о супермену џунгле, присутних у Београду онога времена.

Друга значајна личност која је утицала на уметничко обликовање „Тарцанете“ је амерички стрип - цртач Алекс Рејмонд и његов стрип „Џим из џунгле“. Стрип „Џим из џунгле“ почео је у САД да излази 7. јануара 1934. године, а Навојев је исте те 1934. „Џима из џунгле“ могао читати на српском језику у дневном листу Политика.

Особеност стрипа „Тарцанете“ за оно време, у односу на америчке утицаје, је да се аутор определио за главни женски лик-јунакињу стрипа. „Тарцанета“ је авантуристкиња у младим годинама, холивудског изгледа, а модел по коме ју је уметник обликовао, могуће, да је била каква урбана и бунтовна Београђанка.

Радња стрипа „Тарцанета“ дешава се негде на острвима јужне Азије, у белачкој колонији, на плантажама каучука. „Тарцанета“ је мистериозна господарица звери и власница недостижног копља. Радња има и своју љубавну димнзију која повезује „Тарцанету“ са Клерком, другим активним ликом стрипа.

Београдско издање „Стрип“, у коме је „Тарцанета“ настала, може се рећи да је био први српски Стрип-магазин, магазинско издање у данашњим појмовима. Излазио је од 10. априла 1935. до 4. јуна 1936, у укупно 63 броја, ћирилицом, као и 14 паралелних бројева латиницом, пет на словеначком и два на мађарском језику. Млади Рус Николај Навојев био је

најзаступљенији аутор овог Стрип магазина.

Друго најпознатије Навојево дело је стрип „Зигомар“, маскирани осветник. Навојев је за потписивање „Зигомара“ користио више псеудонима, између осталих и Ник Воодли. Николај Павлович Навојев умро је од туберкулозе у једном београдском санаторијуму у 27. години живота. Сахрањен је на Новом гробљу у Београду.

Сви радови Николаја Павловича Навојева:

„Историја Абисинске династије“ 1935.

„Да ли је Маркус пронашао Америку“ 1935/36.

„Ловци орхидеја смрти“ 1935/36.

„Доживљаји детектива Рида“ 1935.

„Велики комбинатор Бендер“ 1935/36.

„Тарцанета“ 1936.

„Црна крила на острву Амазона“ 1936.

„Рат под земљом“ 1936.

„Тајна гробнице једног фараона“ 1936.

„Модерни гусари“ 1936.

„Бели вођа црвенокожаца“ 1936.

„Робинзон“

„Атлантида“ 1936.

„Индуси – побуна у џунгли“ 1936.

„Тарас Буљба“ 1936. (према делу Н. В. Гогоља обрадио Бранко Видић) недовршено

„Мика Миш“

Серија кратких стрипова 1936.

„Корално острво“ 1936.

„Плави дијамант“ 1936.

„Хајдуков син“ 1936. (сценарио Бранко Видић)

„Освајачи северног пола“ 1936. (сценарио Бранко Видић)

„Отмица лепе Туркиње“ 1936. (сценарио Бранко Видић)

„Мали морепловац“ 1938. (сценарио Бранко Видић)

„Мали морепловац“ – II епизода, 1938. (сценарио Бранко Видић)

„Једнооки пират“ 1939. (сценарио Бранко Видић)

„Микијево царство“

„Комнен Барјактар „ 1939. (сценарио Бранко Видић)

„Млади Бартуло“ 1939. (сценарио Бранко Видић)

„Две сиротице“ 1939. (према Д’Енеријевом роману обрадио Бранко Видић)

„Мали морепловац“ 1939. (сценарио Бранко Видић)

„Зигомар“ 1939. (сценарио Бранко Видић)

„Млади Бартуло“ – епизода: „Принц Конде“ 1939. (сценарио Бранко Видић)

„Две сиротице“ 1939. (обрадио Бранко Видић)

„Млади Бартуло” – епизода: „Роб са галије“ 1939. (сценарио Бранко Видић)

„Зигомар против Фантома” 1939. (сценарио Бранко Видић)

„Две сиротице” – епизода „Сунце среће“ 1939. (обрадио Бранко Видић)

„Тарас Буљба“ 1939. (обрадио Бранко Видић)

„Зигомар” - епизода: „Невеста богова“ 1939. (сценарио Бранко Видић)

„Тарас Буљба” – II епизода 1939/40. (обрадио Бранко Видић)

„Две сиротице” – епизода: „Подземни Париз“ 1939. (обрадио Бранко Видић)

„Зигомар” - епизода: „Бич правде“ 1940. (сценарио Бранко Видић)

„Бела сестра“ 1940. (сценарио Бранко Видић)

„Млади Бартуло” – епизода: „Три гусара” 1940. (сценарио Бранко Видић)

„Бела сестра” – II епизода 1940. (сценарио Бранко Видић)

„Две сиротице“ 1940. (обрадио Бранко Видић)

„Витез Буридан“ 1940. (сценарио Бранко Видић)

„Зигомар“ – епизода: „Мистерије Египта“ 1940. (сценарио Бранко Видић)

„Женидба Максима Црнојевића“ 1940. (сценарио Бранко Видић)

„Чељускинци“ 1940. (сценарио Бранко Видић)

„Мињон“ 1940. (сценарио Бранко Видић)

„Смрт Смаил Аге Ченгића“ 1940. (према Мажуранићевом епу обрадио Бранко Видић)

„Окови прошлости“ 1940/41. (сценарио Бранко Видић) недовршено.

Стрип цртачи 30-их година 20. века били су окупљени у Београду у „Београдски круг“. Била је то неформална, односно „Београдска школа стрипа“ чувена и у светским размерама. Међу њима највише је било руских емиграната који су у Београд дошли после Октобарске револуције. Претежну присутност Руса међу пионирима београдског стрипа, Ђорђе Лобачев објашњава чињеницом да Руси у већини случајева нису имали стално запослење а знали су да цртају. У то време цртање стрипова био је уносан и тражен посао, а хонорари су били довољни за пристојан живот.

Цртачи окупљени око Београдског круга били су: Ђорђе Лобачев, Никола Навојев, Сергеј Соловјев, Константин Кузњецов, Ђука Јанковић, Алексије Ранхнер, Иван Шеншин и Бранко Видић као писац сценарија стрипа.

Извори:

<https://sr.wikipedia.org>;

Zoran Stefanović, Tarcaneta: Najlepše čeljade džungle;

Slobodan Ivkov: 60 godina domaćeg stripa u Srbiji (1935—1995);

Zdravko Zupan i Slavko Draginčić, Istorija jugoslovenskog stripa.

Корова и скрипка. Год: 1913, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

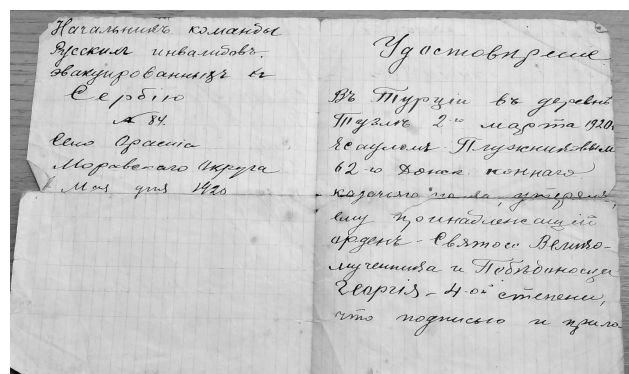
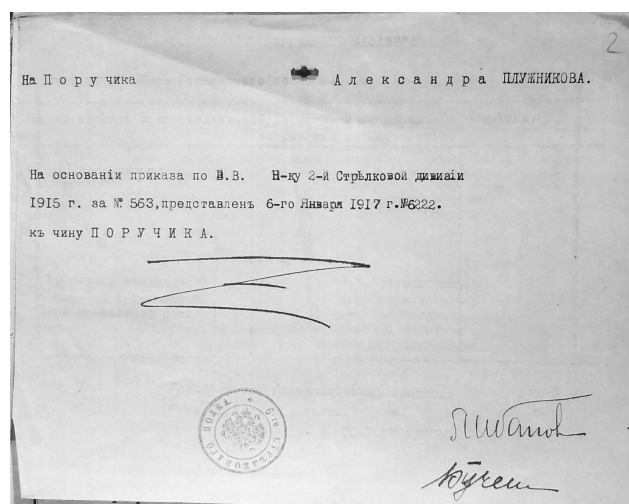
РОДОСЛОВ ПОРОДИЦЕ ПЛУЖНИКОВ, СТАЛАЋ, СРБИЈА

Родоначелник руске породице Плужников у Сталаћу је Александар Аникеевич Плужников, капетан козачке војске руске империје и војни емигрант (емигрирао из Русије марта 1920 године). Последње рањавање га је затекло у Одеси, у болници, када су због најезде црвених, евакуисани сви рањеници из болнице, бродом до Истамбула. У Истамбулу добија документ од свог претпостављеног генерала, који се као оригинал чува у породичној архиви, а сведочи о томе да је Александар Аникеевич андреевски кавалир.

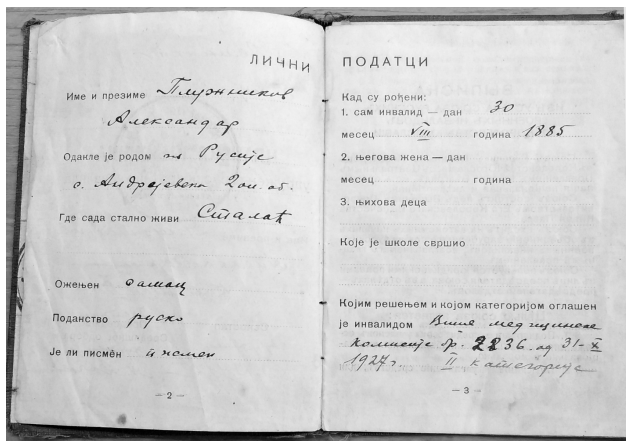
Следећа његова станица на путу ка Србији (Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца) била је Солун. Грци су у то време, све емигранте због присуства заразних болести приморавали да

прођу дезинфекциону баријеру (купатило) које је козачког капетана Александра оставило без личног пртљага и златне сабље (козачке шашке) коју је добио за посебне заслуге лично од цара Николаја.

Пут ка Србији, по наредби претпостављених из Истамбула води Александра до Орашја код Варварина. Боравиште је обезбеђено у основној школи. Требало је неколико година да емигранти нађу себи уточиште у Србији. Александар је напустио колективни смештај међу задњима и нашао себи уточиште у Јагодини на железничкој станици као „трегер“, (носач пртљага), где себи на тај начин обезбеђује прва средства за живот у Србији. Следећи корак ка бољој будућности су била колица на два точка па магаре па још два точка. Носећи пртљак у Јагодини и Сталаћу ствара себи могућност да купи у власништво плац за кућу.

Купује стену поред главног пута у центру Сталаћа. Минирањем камења и продајом истог, који је у то време био основни грађевински материјал за темеље и приземне објекте, долази до два врло важна циља у његовом животу, а то су: плац за кућу и новчана средства. Другим речима од камена је себи створио ПЛАЦ ЗА КУЋУ, КУЋУ И ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА. За финансијска средства која су му претекла по завршетку куће 1932. године, по сопственом казивању, могао је да купи 15 крава.

Обезбедивши себи средства за живот и једну од првих зиданих кућа у Сталаћу, године 1930. оснива породицу са Олгом Милошевић, банкарским службеником и одличним познаваоцем неколико страних језика: енглески, француски немачки, а у кући поред свог мужа сваког другог дана говорила и руски. Као резултат успешног брака, добијају 1931. год Александра и 1933. год Георгија. Олга добија стални посао у сеоској библиотеци где је радила до краја живота, 1957. године.

Практично све време боравка у Србији Александар Аникеевич се бави и пчеларством. Званично почиње 1923. год. са кошницама са покретним оквирима типа Лангстрот-Рут и Дадан-Блат, што га чини пиониром у развоју пчеларства у широј околини - са кошницама са покретним саћем. Тада а и данас је то светски стандардни тип кошнице.

Пчеларски дневник је Александар Аникеевич водио за сваку кошницу појединачно, у свескама које је сам правио, а по стандарду који и дан данас важи у пчеларству, а тиче се описа послова на пчелињаку. Имао је пчеларску вагу, свакодневно мерио контролну кошницу за све време бављења пчеларством од

1923 до 1961. године. Поред пчеларског дневника, Александар је водио дневник о финансијама.

Александар Аникеевич се бавио и метеорологијом на тај начин што је мерио дневну температуру, бележио падавине...

Поред пчеларства, Александар Аникеевич је био и продавац новина у Сталаћу, тако да су београђани и сталаћани дневну штампу читали у исто време захваљујући железници и путујућој пошти.

Стовариште грађевинског материјала ради у Сталаћу од 1933 где је било могуће купити цреп, циглу цемент, грађу итд.

Обућарска радња у којој су козаци као мајстори, а Срби као шегрти правили кожную сеоску и градску обућу ципеле, чизме, сандале у Сталаћу основао је Александар Аникеевич и Сергеј Зелењов 1934. године, а дрвени калупи за ручну израду ципела и данас се могу наћи у породичној кући Плужникових.

Већ године 1935. Александар Аникеевич приземље своје куће изнајмљује пошти Србије у којој је инсталирана и телеонска линија, а део приземља куће је и пекара.

Породична анегдота која се у кући Плужникова радо прича, је година 1944. јесен и наступање Црвене Армије кроз Србију. Када је извидница црвеноармејаца стигла у Сталаћ, тражили су водича да им покаже безбедан пут до Крушевца, Краљева на којима су их чекале крваве борбе са немачком војном силом. Председник места је предложио свог Руса, козачког капетана Александра Плужникова, зато што је он због познавања језика, војне вештине и топографије најпогоднији за водича. Руси су са задовољством прихватили понуду. Као и до тада, козачки капетан Александар Аникеевич Плужников успешно је извршио задатак. И не само тај задатак, већ сваки животни задатак који је «стао испред њега», све до самог животног краја 1961. године када је оставио у наследство 105 кошница сину Александру.

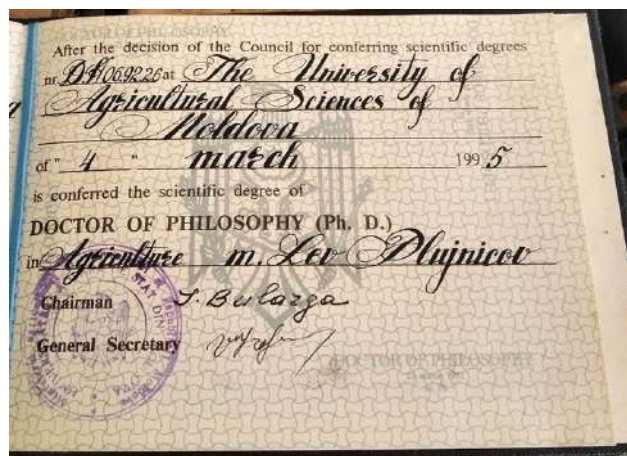

Александар Александрович Плужников (син козачког капетана и руског емигранта Александра Аникеевича Плужникова) одрастао је на пчелињаку свог оца и учио пчеларски занат. После завршене гимназије студирао је економију, а упоредо на Ветеринарском факултету у Београду завршио шестомесечни курс о пчелињим болестима. Оженио је Гроздану Томашевић која је родила два сина: Олега (1958) и Лева (1959). Александар Александрович Плужников радио је у локалној фабрици као књиговођа, да би овај тада солидно плаћен државни посао напустио 1965. године. Главни разлог су била пчелиња друштва у 365 кошница, а ово је уједно и почетак професионалног бављења пчеларством. За свога живота достигао је врх пчеларске каријере са хиљаду кошница, несебично поделивши тех-

нологију рада на пчелињаку са већим бројем кошница, свим заинтересованим пчеларима (слушаоцима) у бившој Југославији. И не само пчеларима већ и својој деци. Пчеларство је од 1926. год. у породици Плужников био породични посао, а знање се преносило са колена на колена.

Како је Александар Александрович укључио синове Олега и Лева у пчеларство, прича нам Лев Александрович Плужников:

«Имали смо по 8 и 9 година када нас је отац одвео у столарску радионицу, показао нам даске и алат од кога можемо да правимо кошнице за нас. Његова прича је била једноставна и може стати у једној реченици. Цитирам «Овде су даске, алат, и потребан потрошни материјал, колико год кошница направите до краја маја месеца, толико ројева можете да узмете од мојих пчела. Сав приход је ваш» крај цитата.

Те прве зиме направили смо 4 кошнице и сами уселили пчеле, следеће године је било 12 па 21, а основну школу смо завршили са 50 кошница. Мед никада нисмо одвајали од очевог, али нам никада отац од те 1967. године није рекао да нема новац за скијање или летовање.

Наш саговорник Лев Александрович (1959) син Александра Александровича Плужникова (1931-2001) и Гроздане Томашевић (1932-2010) после завршене основне школе и гимназије, завршио је основне студије у Скопљу на пољопривредном факултету.

После дипломске студије започео у СС-СР-у, завршио у Молдавији, одбранивши дисертацију на тему «Морфолошке, биолошке и привредне карактеристике пчела бивше Ју-

гославије». После нострификације дипломе у Србији добија звање магистра биотехничких наука, а специјалност му је биологија пчелиње заједнице.

Читав радни век проводи на свом пчелињаку као професионални пчелар, изузимајући мање од годину дана када је радио у Институту за крмно биље као стручни сарадник за пчеларство.

По завршетку основних студија жени се са Снежаном Милојковић и има синове Григорија (1992) и Ивана (1993).

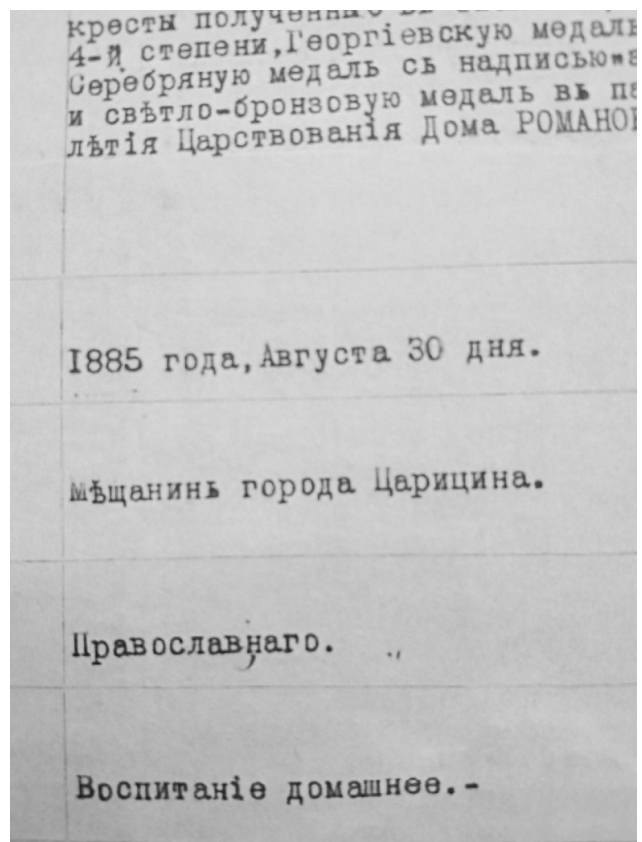

Григориј студира на пољопривредном факултету у Земуну са жељом да по завршетку студија настави породичну традицију. Иван као медицински техничар наставио је породичну традицију, има свој пчелињак од 200 кошница и столарску радњу за производњу кошница.

Лев Александрович Плужников данас са супругом Снежаном и синовима ради на пчелињаку од 700 кошница. Породица Плужников се професионално бави пчеларством.

Лев је данас активан на размени научних и пословних искустава у Србији, Русији, Белорусији, Молдавији, Бугарској, Северној Македонији, Црној Гори, Босни, Републици Српској...

Данас је руска породица Плужникова у Србији веома бројна и перспективна. Негују успомену на оснивача породице козачког капетана Александра Аникеевича Плужникова, човека који је у својим почетним емигрантским данима схватио карактер и динамику српске економије и успео, радећи упоредо неколико послова.

У породици Плужников у Сталаћу чува се завидна архива на родоначелника породице, онако педантно како је радио и сам козачки

IX. ПРОХОЖДЕНИЕ СЛУЖБЫ					
Когда из службы вступил и произведен из нижней офицерской чины, произведен в следующие чины и действительная служба: военная, гражданская и по выбору; переводы и переименования из одного звания в другое, с объяснением по какому случаю; по воле начальства или по собственному желанию; когда отправлен и прибыл к новому месту службы; награды: чинами, орденами, знаками отличия; Всеми оставившие раскриты, Высочайшим благоволением.					
Год.	Месяц.	Число.	Год.	Месяц.	Число.
В службу вступил рядовым в 1-й Загребский крепостной пехотный полк.	906	нояб.	28		
Младшим унтер-офицером.	908	Дек.	5		
Старшим унтер-офицером.	-	-	10		
При увольнении в запас армии по собственному желанию остался на 1 года сверхсрочной службы.	909	Дек.	5		
Переведен на службу в 6-й Стрелковый полк.	910	июля	16		
Прибыл в 6-й Стрелковый полк и зачислен в пулеметную команду.	-	-	31		
Оставлен на 2-й год сверхсрочной службы.	-	-	дек.	5	
Успешно окончил курс в школе подпоручиков при 7-м Стрелковом полку.	911	июня	5		
Оставлен на 3-й год сверхсрочной службы.	-	-	дек.	5	
Подпоручиком.	-	-	9		
За 2-х летнюю сверхсрочную службу получил единовременное пособие в размере 150 рублей.	912	январ.	26		
Оставлен на 4-й год сверхсрочной службы.	-	-	дек.	5	

капетан Плужников:

-Војна забелешка за подпоручника Александра Плужникова, састављена 5. марта 1917. године;

-Службене војне забелешке;

-Фотографија из Русије официра Александра Плужникова;

-Запис о примљеној ГЕОРГИЈЕВСКОЈ медаљи од Царског Дома Романових, са податцима о датуму и месту рођења, вероисповести и васпитању;

-Документи о проходности у војној служби, унапређењима и наградама;

-Војно унапређење у чин поручника-војна команда, Русија;

-Службена белешка о личним податцима Александра Плужникова;

-Ратна успомена: официрска торба и чауре различитих калибра;

-Чланска књижица Удружења руских ратних војних инвалида у Југославији;

-Решење о државној помоћи из 1926. године;

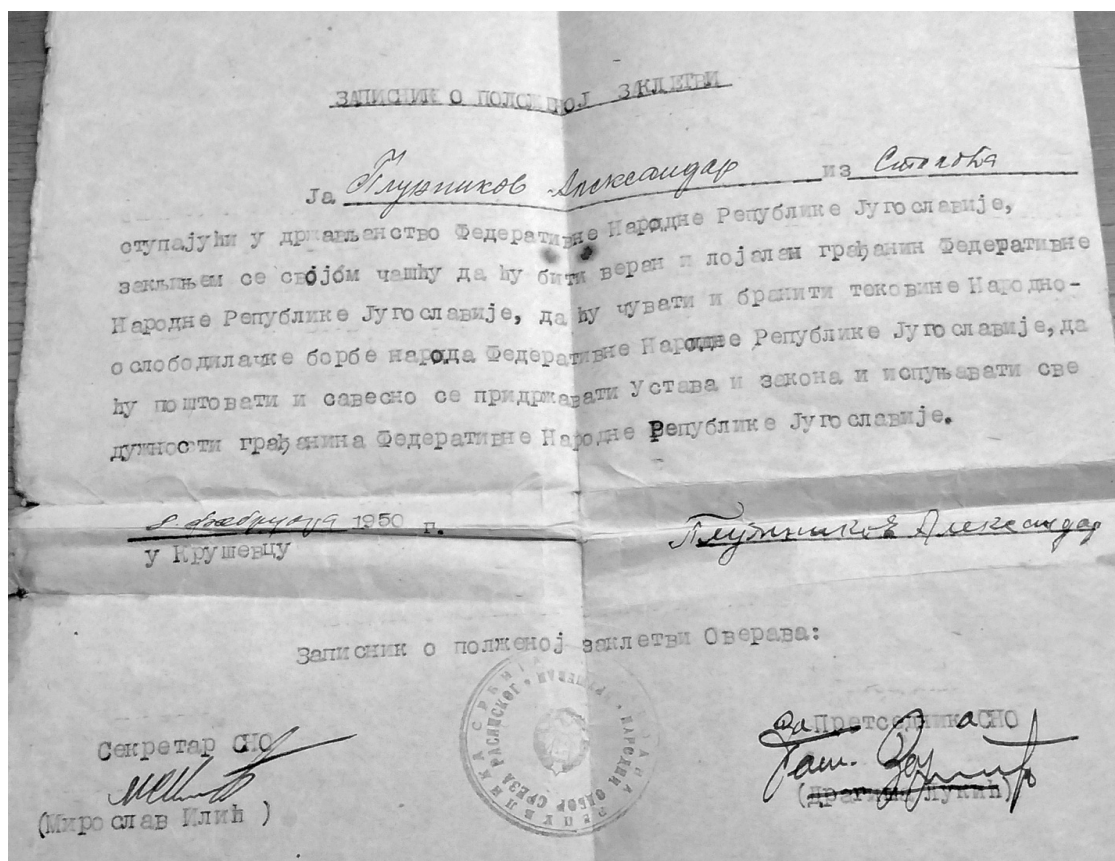
-Решење о инвалидској државној помоћи Краљевине Југославије, инвалиду друге категорије Александру Плужникову;

-Пчеларске књиге...евиденција о свакој кошници од 1926. год. до краја живота 1961, син Александар Александрович наставља до 2001, затим унук Лев до данас и даље...;

-Документ издат у Истамбулу, Турска емигранту Александру Плужникову године 1920. На левој страни стоји одредиште где треба као емигрант да се јави у Србији, село Орашје код Варварина.

-Записник о положеној државној заклетви 1950. године;

-Сачувани праменови косе капетана Александра Плужникова;

Дом Льва Плужникова

РУСКО НЕБО У БЕЛОЈ ЦРКВИ

Зоран Селаковић, фреско сликар

Разговор са фреско сликарем руске цркве Светог Јована Богослова у Белој Цркви. Подсећања ради, Најзаслужнији за изградњу храма био је млади кнез Димитриј Шаховски, који се замонашио на Светој Гори и добио монашко име Јован. Идејно решење урадио је архитекта Александар Шевцев. Иконе у иконостасу урадио је пуковник Иван Трофимов. После пожара у храму 2017. еластични плафон за припрату који је осликан по узору на чувени Ермитаж. Израда еластичног плафона у Русији трајала је три недеље, а након допремања у Белу Цркву постављањена је за два сата.

Године 1932. почетком октобра месеца архиепископ Теофан Курски освештао је храм Св. Јована Богослова у Белој Цркви. Као фреско сликар чија дела красе овај храм, верујем да сте проучили хронику градње цркве и њено освештење. Како је унутрашњост цркве тада изгледала? У којој мери је унутрашњост имала аутентичност руске цркве и колико је била осликана? Које иконе је црква поседовала и ко су били дародавци?

Као и већина моје генерације стасавао сам ван крила Цркве. Комунистичке власти су све

чинице да нас одврате од Ње. Посебно у мом родном граду – Титовом Ужицу. Пролетерски град, јак утицај комунистичке партије, државне безбедности, полиције, прогрес радничке класе, који је, реално, био видљив... Већина Срба, као и Руса у то време је продала веру за вечеру. Лично сам осећао да ту нешто не ваља, али... 1988.године, љубав ме је довела у Белу Цркву, где сам основао породицу. Међутим, Цркви сам се, чудом Божијим, вратио тек 1997. године на свету Петку (27. октобра). Од тада сам почео редовно да учествујем у богослужењима. Испрва је то било у храму светог Петра и Павла, такозваној Српској цркви, јер се у „Руској цркви“, храму Јована Богослова служило једном месечно због стања у коме се храм налазио.

А стање Руске цркве Св. Јована Богослова... Постоје негде фотографије. Ужас! Кров про- пао, плафон само што се није срушио изнад олтарa и певнице, буђ и влага на све стране...

Али, упркос томе, службе у храму су некако биле дивне, осећала се благодат без обзира на све... Храм је задржао оно најбитније што су руске избеглице донеле – благослов велике мученичке Руске Православне Цркве. Према неким старим фотографијама закључио сам

да је храм задржао аутентичност коју су му дали градитељи, само што је све било дева-стирано и у траговима. Храм је био окречен у неку светло-плаву боју, а купола и пандатифи су били „посути“ златастим звездама, за шта не знам да ли је такав обичај и у храмовима у Русији, али у Банату, знам да јесте. Храмови који нису имали средстава за осликавање представљали су „небо“ са тим звездицама. Верујем да, с'обзиром да су се једва скупилa средства за градњу храма, није било и новца за осликавање, па је то било најлакше извести.

Што се тиче икона, много је ту било чудотворних икона, јер све те иконе су избегли Руси донели из родног краја, молили се пред њима тамо, молили се пред њима док су бежали од комунистичке пошасту у неизвесност и донели их, чудом, у овај храм да се опет моле пред њима у новој средини. Те иконе су њима биле руско Небо, а храм руска Земља. Много је суза и молитви проузнесено пред тим иконама што им даје снагу чудотворства. Међу њима се истиче неколико њих. То су три триптиха, рађена у најбољем маниру тадашњих руских уметника и мајстора које су донели, колико знам кадети кримског корпуса, затим икона пресвете Богородице Казанске у којој се налази честица ризе пресвете Богородице, дрвени крст у коме се налази честица Часног Крста, дрвени дуборезани крст у коме се налази честица моштију непознатог светитеља из којих се осећа благоухани мирис и ... Има још, али и овако сам одужио... Да, неке су страдале у пожару 2017. као велика икона Богородице Јерусалимске, предивна икона, затим дивна икона светог Јована Богослова у кивоту који су правили кадети... На жалост, толико су страдале да није била могућа било каква рестаурација...

Шта у међуратном и поратном периоду означавате као значајан догађај за овај храм.

Оно што ја знам, у међуратном периоду, најзначајније је да је тај храм био врло жив, Литургијски живот је цвetaо... шта ћете значајније? У послератном периоду, на жалост, најзначајније је да је 1954. године храм подпао под јурисдикцију Српске Православне Цркве. Оно што ја знам, то је био акт братске помоћи, јер бели Руси су пошли на запад, бежећи од исте пошасту која их је отерала и из родне земље, а оно мало руских људи, углавном старијих је покушавало да одржи храм у животу.

Почели су и да продају вредне иконе и црквене утвари како би тај новац уложили у одржавање храма. Изгубили су везу и са Московском патријаршијом и са Руском Заграничном Црквом... Ситуација није била нимало завидна. Није у том периоду било лако ни Српској православној цркви, али опет је требало, а јесте, да се ослони брат на брата како би се преживело. Не сећам се тачно, али мислим да је у храму чинодејствовао руски свештеник све до осамдесетих година прошлог века.

У хроници о Руској цркви Св. Јована Богослова често наилазимо на 2002. годину, као годину обнове овога храма. Шта је се то позитивно догодило, односно, које су околности наступиле да је поменута година била преломна у обнови храма?

Године су важне, али су најважнији људи. Храм и парохију је, годину дана пре, преузео свештеник Слађан Ристић. Тада млад и активан парох, уз подршку локалне самоуправе, која се тада по први пут представљала као демократска, и нас верних, користећи као разлог јубилеј седамдесет година од изградње и освештавања храма, кренуо се у обнову. То, верујте, није било ни мало лако. Храм је био толико девастиран да је било потребно сређивање и рестаурирање споља и изнутра. Јурили смо и молили на све стране и било је одзива. Привредници, политичари, мајстори, обичан народ је пружао подршку. Само годину, две пре тога, то би била немогућа мисија. Богу хвала, већ те 2002. храм је добио своје ново „старо“ лице. Тако је имало шта да се покаже приликом прославе јубилеја.

Од добре воље и слоге људи, све зависи. Отац Слађан Ристић је био и иницијатор осликавања храма. Тада сам ја већ постао солидан иконописац, иако никада нисам радио зид, тако велике формате, он је предложио да ја осликам храм. Одвео ме на разговор код блаженопочившег владике Хризостома, тада Банатског, касније Жичког, и овај ми је дао благослов са задршком. Рекао је: „Ајде осликај Господа Пантократора у куполи, па ћу доћи да видим и ако будем задовољан, добијаш благослов за даље.“ Богу хвала после месец дана пробе рада зида, владика је дошао у посету и добили смо благослов. Тако је у марту 2003. почело осликавање. На жалост, мењали су се људи, ситуације, тако да нисмо успели да одр-

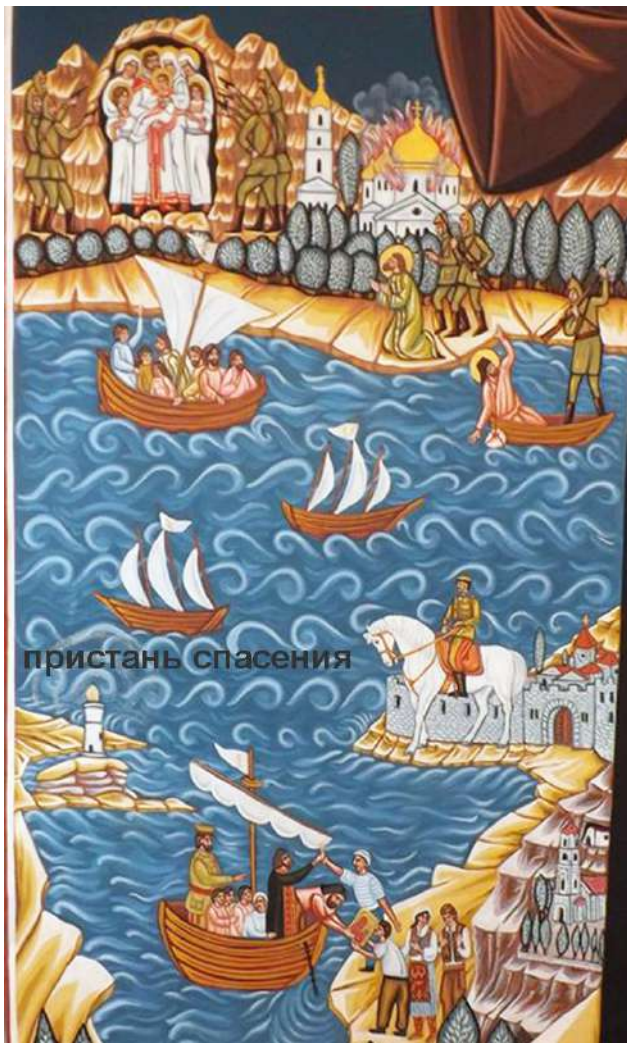
жимо континуитет у раду, па је дошао и тај несрећни пожар, али ипак се полако наставља. Отац Младен Гајић је успео да 2012. ангажује изузетног мајстора лимара Марјана Седљака који нам је променио куполе и крстове који су почели да се распадају. Кров смо два пута радили, што ја знам... Све тражи време и средства.

Долази за цркву тешка 2017. година када је избио пожар у самом објекту. После грађевинске обнове, приступа се и унутрашњој обнови храма у којем Ви учествујете. Испричајте важније појединости о Вашој улози фреско сликара цркве Св. Јована Богослова у Белој Цркви.

Почео сам осликавање 2003. Био сам пресрећан. Мени је било важно само да имам боје, четкице и скелу. Новац ме уопште није интересовао. Куполу и пандатифе, неких осамдесетак квадрата сам „за час“ осликао. Онда је дошло до промене свештеника. Дошао је отац Младен Гајић који је такође показао амбицију да се радови наставе, али се тешко долазило до средстава. Моја деца су кретала у школу, па сам морао да радим и друге послове, на радију, у средњој школи... Тако је дошао период крени-стани. Радио сам олтар, и понешто у броду храма, али кажем, без континуитета. Онда је дошао отац Стефан Јовичић, који је, на жалост, имао ту несрећу да у храму избије пожар. Он је после тога, баш доста ствари покренуо са мртве тачке, па и фрескописање... тако, креће се лагано, даће Бог да се једног дана заврши...Ако не ја, неко други...

Фреске од настанка фреско сликарства носе са собом представу духовног живота са вечном поруком о нади у спасење. Посматрајући Ваше радове, има се утисак да ваше фреско сликарство уводи и световне поруке као илустрацију да за сваку трагику постоји и лука спасења (фреска посвећена Архиепископу Јовану Шаховском и руском народу). Ваш одговор на овај коментар?

Рекох Вам, све је до људи. Што су људи ближи Богу, ближи су и једни другима. Када ми је отац Стефан дао у задатак да осликам ктитора, владика Јована Шаховског, баш сам се замислио. Какав је то лик! Његов живот је слика

руског страдања у „зарубежју“. Млади кнез који је прошао сву ту голготу, замонашио се на Атосу, подигао храм у Белој Цркви, отишао у Париз, затим у Америку, био епископ Сан Франциска, писао поезију и духовне књиге и све то у славу Бога и руског народа... Углавном, одмах сам решио да то не буде класична форма ктиторске композиције, која се осликава тако да ктитор приноси храм Пресветој Богородици која држи дете Христа или самом Господу. Морао сам да додам и народ. Руски и српски страдални народ. Наш народ каже „на муци се познају јунаци“. У годинама избеглиштва руски народ је био на муци. Пре тога наш народ је био на муци, па је Русија ушла у Први светски рат због нас. Затим је дошла та несрећна револуција која је ударила на саму срж руског народа. На духовну и интелектуалну елиту. Да их побије, протера, затвори у логоре и обездухови и заглупи руски племенити народ. Посебан удар је био на Православље. Зато сам на представи иза ктитора покушао да представим ту трагику, али и ту захвалност и љубав коју је српски народ преко нашег краља мученика Александра показао у том моменту.

Ту се види и страдање у Русији од бољшевика, и путовање преко бурних мора, и лука у Котору где стижу бродови и краљ Александар који их чека на белом коњу и Острог и руски свештеник и народ који са брода прво предају крст и икону српском народу на обали... Ко разуме, схватиће.

Фреске у Руској цркви носе представу: Божића, Богојављења, Васкрсења, Благовестења, Преображења... Колико њихове поруке на Вас као уметника остављају дојам правога пута којим сте као уметник кренули и Ваши планови за будућност са освртом на досад урађено?

Да се нисам вратио Цркви, као покајани син, не би било ни мојих радова. Таленат сам ја имао и раније, али ми није падало на памет да га користим. Ако сам направио неки портрет пријатељима, онако узгред. Тек по повратку Цркви, тај таленат је дошао до изражаја. Те представе у храму Јована Богослова, кад их сад гледам, представљају чудо. Посебно ти велики празници који су на површини од двадесетак квадрата. Тада нисам знао о осликавању ни стоти део онога што данас знам. Данас радим скице на компјутеру. У „Корелу“ извршим припрему и одштампам скицу коју преносим на зид или платно. Ја сам тада те представе радио тако да сам скицу радио на папиру А4 формата, јер су облика једнокраког трапеза, а онда по систему мреже преносио на зид 5метара у основи, пет метара висине, гледајући толику скицу са пола метра удаљености. Нисам могао ни одоздо да лепо видим скицу од скеле која није могла да се помера. То је на висини од осам, девет метара. Богу хвала, само Њему, те је то испало онако како треба.

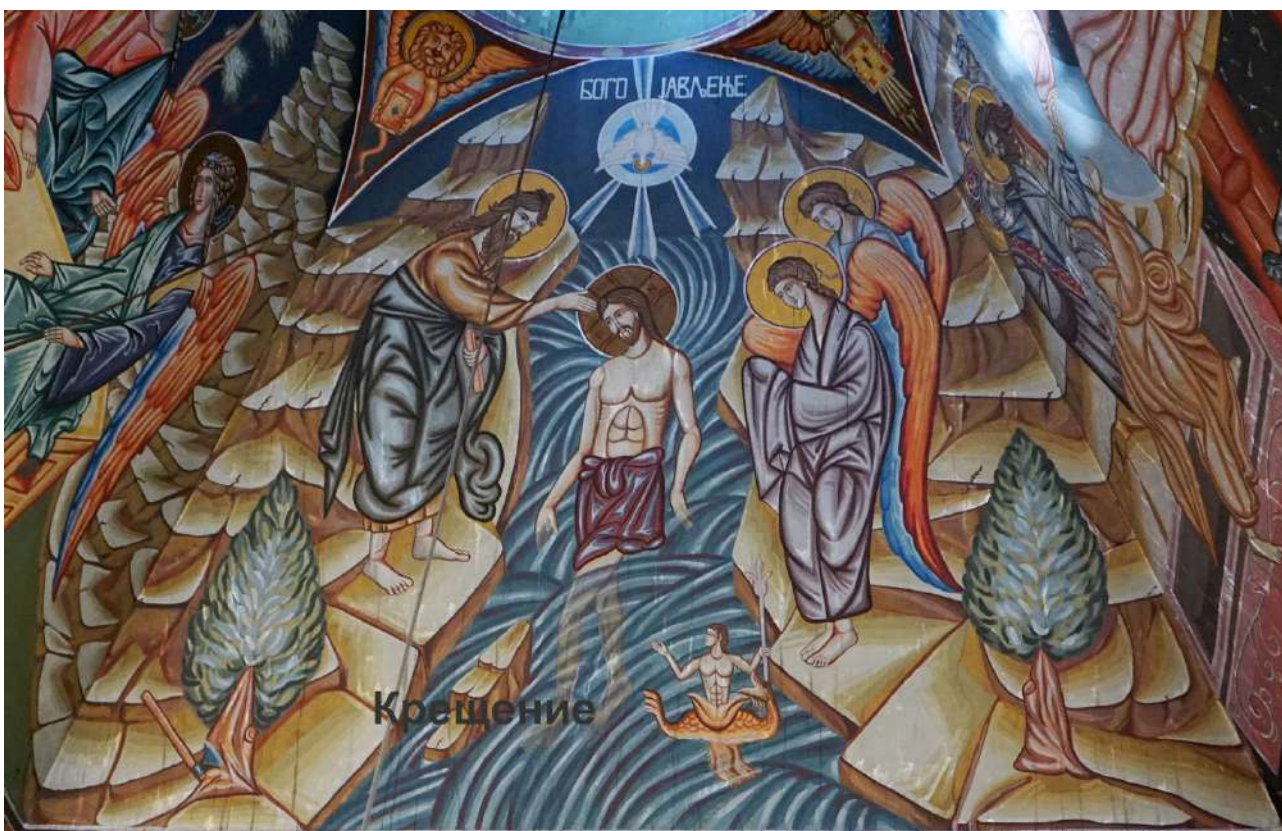
Ти радови су моји првенци. Тај храм је у мом срцу. Захваљујући њему, ја сам осликао још много храмова, по земљи и иностранству. Даће Бог да једног дана видим и овај храм потпуно осликан. Волео бих да ту буде и крај моје каријере, као што је, у неку руку био и почетак. Богу хвала и слава за све.

Биографија:

Рођен сам у (Титовом) Ужицу 10. 06. 1965. године. Образовање сам стицао у Ужицу и Крагујевцу. Кувар по професији, од 1981. до 1990. радио сам у 26 угоститељских објеката разли-

оснивао и руководио са више писаних медија (Дневник (Н.С.), Спортски журнал, Вршачка кула, Нера, Белоцркванска штампа, БЦ-прес), а новинарску каријеру завршио на месту директора „БЦ инфо“, радио Бела Црква 2008. године.

читих намена широм бивше велике домовине (од Улциња до Ровиња). Од 1996. до 2008. бавио се новинарством. Сарађивао, радио,

Предавао сам дванаест година куварство у Техничкој школи „Сава Мунђан“ и шкоске 2017/18. извео последњу генерацију куvara.

1998. године почео сам да осликавам иконе, 2003. храмове и схватио да само то желим да радим у животу, али се то остварило тек у септембру 2018. године. Осликао сам велики број икона, које се налазе на свим континентима. Поред храма светог Јована Богослова, у

епархији Банатској сам радио у храму светог Стефана Дечанског у Ковину део иконостаса и жртвеник у олтару, лунету изнад улаза у храм у Црвеној Цркви, радио сам у четири храма у Румунији, од којих сам „само“ један завршио цео. То је храм посвећен преносу моштију светог Николе у селу Радимна. Поред тога радио сам олтар у храму у Пожежени, припрату и лунете у храму у Молдави, а 2019.сам почео осликавање храма у селу Љубкова. Сви ови храмови припадају епархији Темишварској. У епархији Будимској сам радио „горње место“, Господа на престолу, у саборном храму у Сегедину и Светог Саву на престолу у селу Мали свети Јован.

Највећи „посао“ који сам, уз Божију помоћ, као и усрдну помоћ супруге Љиљане, обавио у животу, јесте диван брак дуг 32 године, крунисан са двоје дивне деце: син Невен, (мастер европских интеграција) и ћерка Данка, дипломираног етнолога и антрополога, који су нам подарили петоро (за сад) унучади. Богу хвала и слава за све.

Дровосек. Год: 1911-1912, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

РУСКИ ПУТ ОД КОРБЕВЦА ДО БОСИЛЕГРАДА

Пише: Биљана Димчић

Надалеко чувени **Руски пут**, дужине од 70 километара, грађен је на непроходном и стрмом терену, дуж планине Бесне кобиле, тачније високог планинског села Крива Феја, у врањској котлини па све до Босилеграда, уз помоћ **козачке дивизије**, којом је управљао белогардејски генерал Василиј Логвинов.

Пут је почињао од села Корбевац код Врањске Бање, преко насеља Себеврања, потом села Клисурице и Несврте, до Криве Феје, спуштајући се и идући даље према Босилеграду. То је и данас једна од најзначајнијих деоница, која повезује државе Србију и Бугарску.

Код Корбевца почетне трасе пута, надморска висина је 400 метара. Пењући се до села Криве Феје, надморска висина износи 1400 метара. Настављајући даље на планинском превоју испод Бесне Кобиле надморска висина износи 1600 метара. Пут се спушта према Босилегра-

ду и завршава се на надморској висини од 750 метара.

Због лоше конфигурације терена, Руски пут дужине 70 километра пређе се путничким аутомобилом за 2 сата и 40 минута.

Да бисмо схватили значај овог подухвата, морамо да се осврнемо на факте наше грађанске историје и завиримо у чињенице које су важне за период од 1921- 1925. године, када се ова деоница увелико градила. Неизоставно се поставља питање: Ко су били донски козаци и јесу ли само они кадри били да својом пожртвованошћу и неустрашивошћу укроте дивље обронке планине Бесна Кобила? Како Козаке можемо појмити у историјском смислу?

Први пут се у историјским списима појављују у 15. веку. Свакако је било евидентно да су козаци имали своју економску аутономност, али су увек били у приправности за ратне походе за цара и Руску империју. Прославио их је Николај Васиљевич Гогољ, посебно у роману „Тарас Буљба”:

„-О, хвала вам волови! – завикоше Запорошци.

-Служили сте нам увек у походу, а сад нам и у боју послужисте.

-Ето узалуд пропада снага козачка: нема рата! Старешине се, ето, олењиле све одреда, очи им се не виде од дебљине! Баш се види да нема правде на свету...”

То беху козаци. А шта још о њима знамо?

„Козаци нису ни раса, ни нација, ни професија, ни људи који живе на одређеном месту. Они су од свега тога помало. ...живели су по сопственим законима на слободним територијама јужне Русије.“

Козачки команданти и козаци из Кубанског Козачког Пука на изградњи пута

За Врањанце козаци су били **православни Руси**, који су избегли од црвене револуције и који су у периоду од 1921. до 1925. године „гинули“ за регионалним путем, јер је терен био крајње неприступачан и суров у врлетима Бесне кобиле и Криве Феје, некада насељеног места од скоро хиљаду и пет стотина становника. Данас је то село, где нема младих. На пољима се нико не прикупља храну за стоку. Сточарство, као грана пољопривреде, није развијено. Зимски туризам на планини Бесна Кобила (скијалиште) је у повоју. У осталим годишњим добрима не постоји значајнија фреквенција туриста у чистим природним лепотама овога краја.

Руски пут је на неки начин, а данас посебно, био главна веза јужне Србије и источне Бугарске. И даље је у употреби, али је деоница преко Бесне кобиле од туцаника зими непроходна, осим за камионе и теренска рударска возила због рудника „Грот“. За тај пут многи руски козаци дали су своје животе, јер је рад био исцрпљујући. Путних градитеља је било

око пет хиљада, бар су тако говорили старији мештани, који се сећају тог временског периода.

Што се тиче главнокомандујућег генерала Логвинова, који је управљао кубанском козачком дивизијом и био надалеко чувен по својим невероватним подухватима, у Врању му је на Шапраначком гробљу подигнут и освештен споменик. Врањанци чувају сећање на овог великог градитеља који им је у аманет оставио непроцењиво путно благо.

Подухват се оправдава чињеницом да се градило доста примитивно, рукама, лопатама и пијуцима.

Други после Логвинова био је главни пројектант Борис **Поздњаков**, који је након револуције успео да избегне са својим стрицем Петром у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца. Пројектант Поздњаков је био козак са Дона, ватрени присталица царске Русије. Његов стриц је заједно са њим побегао од неприлика у Русији и настанио се у Врању. Борис као стручњак за изградњу путева-туцаника, мостова и чесми, често је мењао места боравка.

Поздњакова је пут одвео у Љубљану, где је на ручку, код свог колеге упознао лепу Словенку Резику. Била је то љубав на први поглед. Побегла је са њим, а за љубав мужа променила је име у Олга. Породица дуго није имала деце, усвојили су ћерку, да би се касније родио син Александар, живели су у немаштини, издржавали се од низања дувана... од чега су живеле и друге врањске породице.

За време Другог светског рата Поздњаков је имао проблема са бугарском окупационом

војском, која га је крајем 1943. године поново ухапсила и од тада му се губи сваки траг.

Борис Поздњаков се јавио 1954. године сину Александру и писао да је добро, да се оженио Чехињом, слао помоћ у храни и новцу и саветовао да се његова мајка побрине за његово школовање.

Козаци у Русији први пут су избројани 1897. године, када се у пописима нашло око три милиона, али је њихов број био истински много већи. Они нису припадали ниједној конкретној националности, него им је од свега, чак и од места боравка, најважнија била православна вера коју су исповедали. О томе пише и чувени Гогољ:

„-Добро дошао! А верујеш ли у Христа?

-Верујем! – одговори дошљак.

-А верујеш ли у Свету Тројицу?

-Верујем!

-А идеш ли у цркву?

-Идем!

-Де, прекрсти се!“

У селу Корбевац и на Бесној Кобили постоји и вечни спомен козацима за све што су урадили и даровали српском народу.

„Кубанска козачка дивизија, браћи козацима страдалим у туђини 1921 -1925. године“ - написано је на споменику страдалим Русима који је подигнут у Корбевцу.

У вези са овим путем постоји занимљиво сведочанство о руској култури.

Историчар Мирослав Јовановић у својој књизи “Руска емиграција на Балкану 1920 – 1940.” бележи како су **белогардејци** са собом донели културу читања:

«Руске библиотеке отворане су на свим местима где су то прилике допуштале.

Када се има у виду таква атмосфера, не треба да чуди што су војници који су градили пут Врање - Босилеград, смештени по земуницама, са жаром читали све што им дође под руку и што су одвајали тешко зарађени новац да би направили малу библиотеку” - наводи се у књизи.

Руски пут и данас после скоро једног века сведочи о истрајности и умећу градитеља, који су својом властитом снагом изградили нешто што ће деценијама касније повезивати људе.

У новије време пут је асфалтиран у дужини десетину километара, јер је то једина веза околних села и рудника у којем мештани раде.

Руски пут осим што спаја Врањску Бању и Босилеград, води до планинског скијалишта на Бесној Кобили.

Козаци који су радили на изградњи пута Врање – Босилеград, живели су у радним логорима, ван насељених места. Војници су становали по земуницама, које су се понекад обрушавале, што је проузроковало несреће и

погибије. У суровим планинским условима, били су изложени не само неповољној клими, већ и зверима. Остало је забележено да су двојицу козака чак растргли вукови.

Како је дошло до тога да козачки официри и војници буду градитељи путева и пруга?

Према истраживању историчара Горана Милорадовића објављених у књизи „Карантин за идеје“, када су дошли као избеглице у Краљевину СХС, Врангелови козаци нису имали решено егзистенцијално питање, а сиромашнији слојеви, нарочито бивши војници, били су у изузетно тешком економском положају. Део је почео да ради у рудницима, на изградњи железнице и путева, а други у Пограничној служби, будући да је Југославија у односу на Србију, постала велика земља, и за чување њених граница, било је потребно знатно више људи. Када је услед стабилизација прилика у окружењу престала потреба за повишеним граничним контролама, део припадника руских војних емиграната, а према политичком договору о њиховом пријему у земљу, запослени су на изградњи путева по разрушеној земљи:

Пут Врање - Босилеград преко Бесне кобиле;

Пруга Мурска Собота - Ормож – Љутомер;

Реконструкција пруге Топчидер - Мала Крсна и Мала Крсна – Пожаревац;

Радови на путевима и пругама Горњи Милановац - Чачак;

Тител – Орловат;

Ужице - Вардиште и Вардиште – Ваљево;

Чачак - Лајковац и Чачак – Ужице;

Ужице - Шарган и Шарган – Вардиште;

Кањижа – Прељубље;

Бихаћ – Крупа;

Параћин - Сталаћ и Ниш – Књажевац;

Последњи велики посао била је градња пута Краљево – Рашка;

Руски војници су у Старој Србији радили и на крчењу шума и прикупљању заосталих мина

из рата;

- Извори:

-Дијалози из романа „Тарас Буљба“, Николај Васиљевич Гогољ, стр.48;

- <http://rts.rs;>

- <http://rs.rbth.com;>

- Научни рад: „Развој југословенске (српске) историографије о великом октобру“, Мира Радојевић, Српска политичка мисао, број 3/2017.;

- “Руска емиграција на Балкану 1920 - 1940”, историчар Мирослав Јовановић;

- „Карантин за идеје“, историчар Горан Милорадовић.

Биљана Димчић

Биографија са библиографијом аутора

Биљана Димчић је дипломирала новинарство и комунологију на београдском Факултету политичких наука 2005. године. У току студија усавршавала је уметност говора у информативној редакцији отвореног програма Радио Београда (култне радио емисије „У овом тренутку“ и „У средишту пажње“), где је и дипломирала на теми „Информативна функција Првог програма Радио Београда“ код некадашњег главног и одговорног уредника др Радета Вељановског. Након новинарског посла, уследио је ангажман у кабинету тадашњег министра Слободана Лаловића, постављеног за Министарство рада, запошљавања и социјалне политике у Влади Републике Србије, као стручни сарадник из области односа с јавношћу, припређујући телевизијске емисије у вези са изборном кампањом кабинета министра и министарства у целини. Такође је водила послове комуникација на реномираном приватном Факултету информационих технологија, који егзистира у саставу београдског Универзитета «Метрополитан». Запажени су њени резултати као консултанта у стручним анализама за SDC – Swiss Agency for Development and Cooperation на југу Србије.

Ауторка је књиге новинарске приче - «Разговори», у којој се могу пронаћи, интервјуи са популарним личностима попут кантаутора Кемала Монтена, музичара Владе Дивљана,

нови́нара светских телевизијских мрежа Аљоше Миленковића, врхунског глумца Небојше Дугалића и других.

За прву књигу стихова рецензију је урадио сонетиста из Крагујевца Саша Мићковић, а нова поема „Кад пожелиш да се вратиш” обогашена је фотографијама из Француске. У овој посве необичној књизи завршну реч је имала наша истакнута књижевница Мирјана Штефанички Антонић. О интервјуима, као специфичном новинарском жанру са елементима репортерског извештавања, са популарним и медијски експонираним личностима, оцену је дала политиколог за новинарство Марија Петруљевић. Почаствовани гост последњег поетског спектакла је, свакако, светски уметник из Париза, господин Casamia, дугогодишњи стваралац уметничког израза кроз нове медије, користећи фотографију као начин изражавања у модерном добу. Michel Casamia је директор фотографије сопственог брэнда и сарадник светских модних магазина попут Vogue, Elle, Cosmopolitan ... Такође је изврсном фотографијом овековечио наступ популарне цез певачице и пијанисткиње Krall.

Трилогија „У причи” обележиће 2020. годину и за ову књигу, наш истакнути и надасве најпревођенији књижевник Зоран Богнар, каже да је „заводљиви триптих сачињен од разговора, стихова и фотографија који на посебан начин комуницирају и представљају јединствен пут сведочења Биљане Димчић.” У припреми је први роман „Срна у Петерхофу” који прати савремене феномене у царској Ру-

сији и узбудљиво дира у психолошку границу темељних људских вредности. Биљана Димчић тренутно има статус самосталног уметника у Удружењу књижевника Србије.

КЊИГЕ И РАДОВИ

-Књига интервјуа, „Разговори“, „Народни универзитет, Врање“, 2014.;

-Књига поезије, „Поноћни трептаји“, И.О.С. 2017. Београд;

-Књига поезије: „Кад пожелиш да се вратиш“, Народни универзитет, Врање, 2018.

-Триологија: „У причи“, И.О.С. 2020. Београд;

-Публицистика: „Блистави умови Србије“, 2015-2020. „АСОглас“, портал и издавачка кућа;

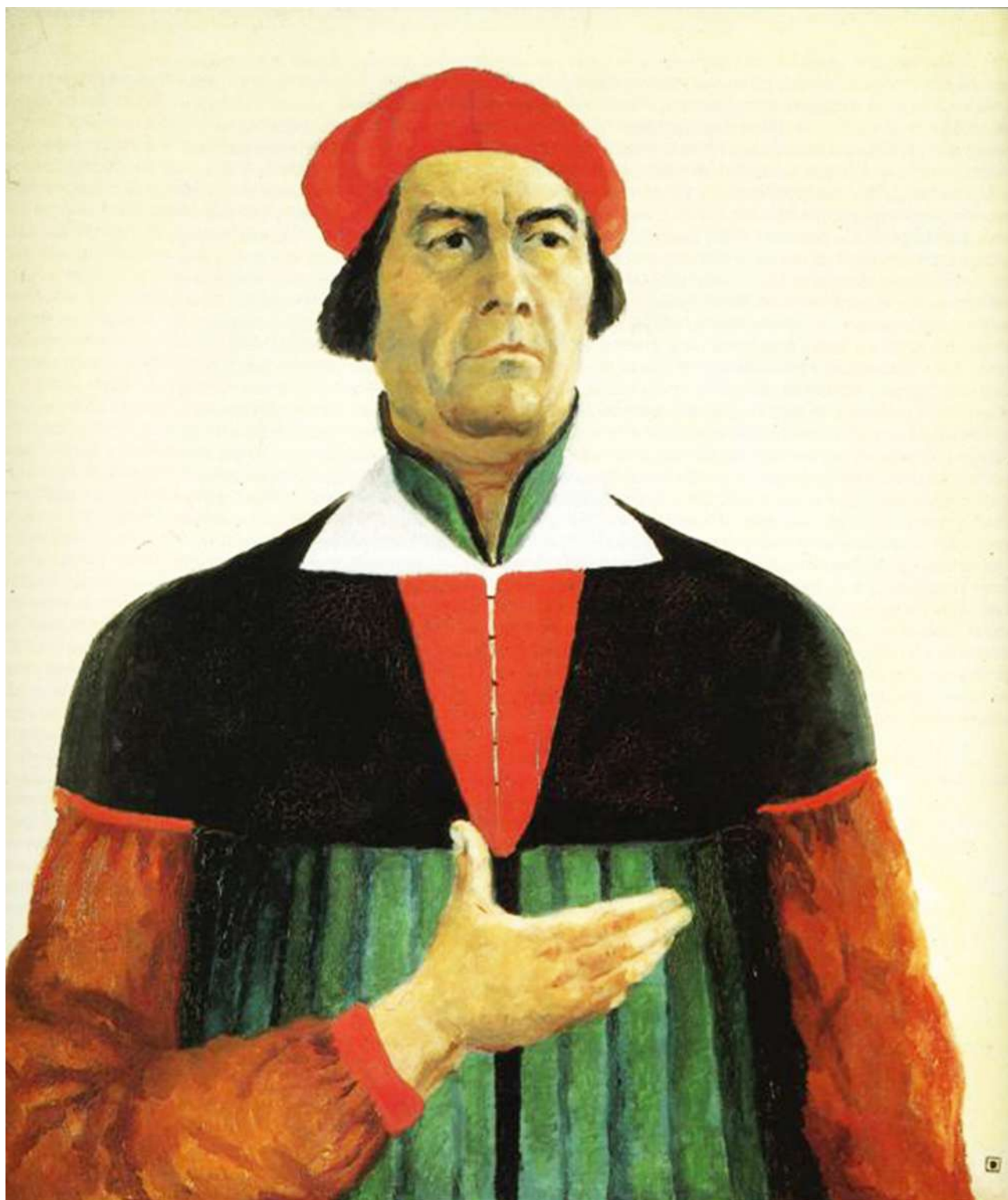
-Analiza UZIP NIŠ, SDC – Swiss Agency for Development and Cooperation, 2012.;

-Приказ књиге, „Благослов речи“, Мирјана Штефанички, Прометеј, 2018.;

-„Његошев венац“, Уметнички хоризонт - Саша Мићковић, 2018.;

-Зборник пјесама и кратких прича, АСОглас, 2017.;

-Часопис за културу и уметност „Звездани колдвор“, Зорица Тијанић, 2015-2020.

Автопортрет. Год: 1933, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

СТРАДАЊА РУСКИХ ЕМИГРАНАТА У НИШУ

Пише:

Љубомир Костић

Нишлија Василије Никитијевич Перевалов, рођен 1937. године, је потомак, у првом колену, руског емигранта усељеног у Србију после Октобарске револуције. Живот чича Васје, како га већина људи познаје, је дуг и занимљив, а ми га укратко преносимо као илустрацију патњи које је руска заједница у Србији претрпела претходних деценија.

„За време Другог светског рата“, каже наш саговорник, „Руси у Нишу били су под јаким притиском, али ипак мањим од осталог живља. Рецимо, на срећу, ни један Рус из Ниша није стрељан на брду Бубањ. С друге стране, упамтио сам слику из свог детињства када немачки војник са шмајсером стоји испред

наше куће, а бугарски војници претресају породични дом у коме је живела моја мајка и ми деца. (Отац је преминуо исте године када сам ја рођен.)“

„Током рата се руска заједница у Нишу, ипак, у великој мери осула. Треба имати на уму да су тадашњи руски емигранти листом били противници комунизма и овдашњем народу су говорили о ужасима Октобарске револуције и злочинима Црвене армије. Од 1943. године, свесни да Немачка губи рат и да је сасвим могуће да у Ниш дође управо та Црвена армија, а да власт преузму комунисти, многи Руси се исељавају из Ниша.“

„Оно што свакако желим да изнесем пред јавност је догађај из времена непосредно по ослобођењу Ниша, октобра 1944. године. Једног дана, аутомобил с разгласом је обишао нишке улице и обавестио све Русе да треба, сутрадан у 9 и 30, да се окупе у дворишту зграде у којој је било седиште Моравске бановине.“

„Руси из Ниша, који су ту и даље живели, прихватили су позив. Нису очекивали да ће од својих сународника доживети било шта лоше.“

„Позив је важио за све породице и појединце који су имали везе с Русијом, па се одазвала и моја мајка, иначе Приморка, која Русију никада није ни видела.“

„Тамо се скупила велика гомила света, стари и млади, жене и деца, имућнији и сиротиња. У згради Бановине су били црвеноармејци и један официр је са списка прозивао руске породице, једну по једну. Када би се прозвана по-

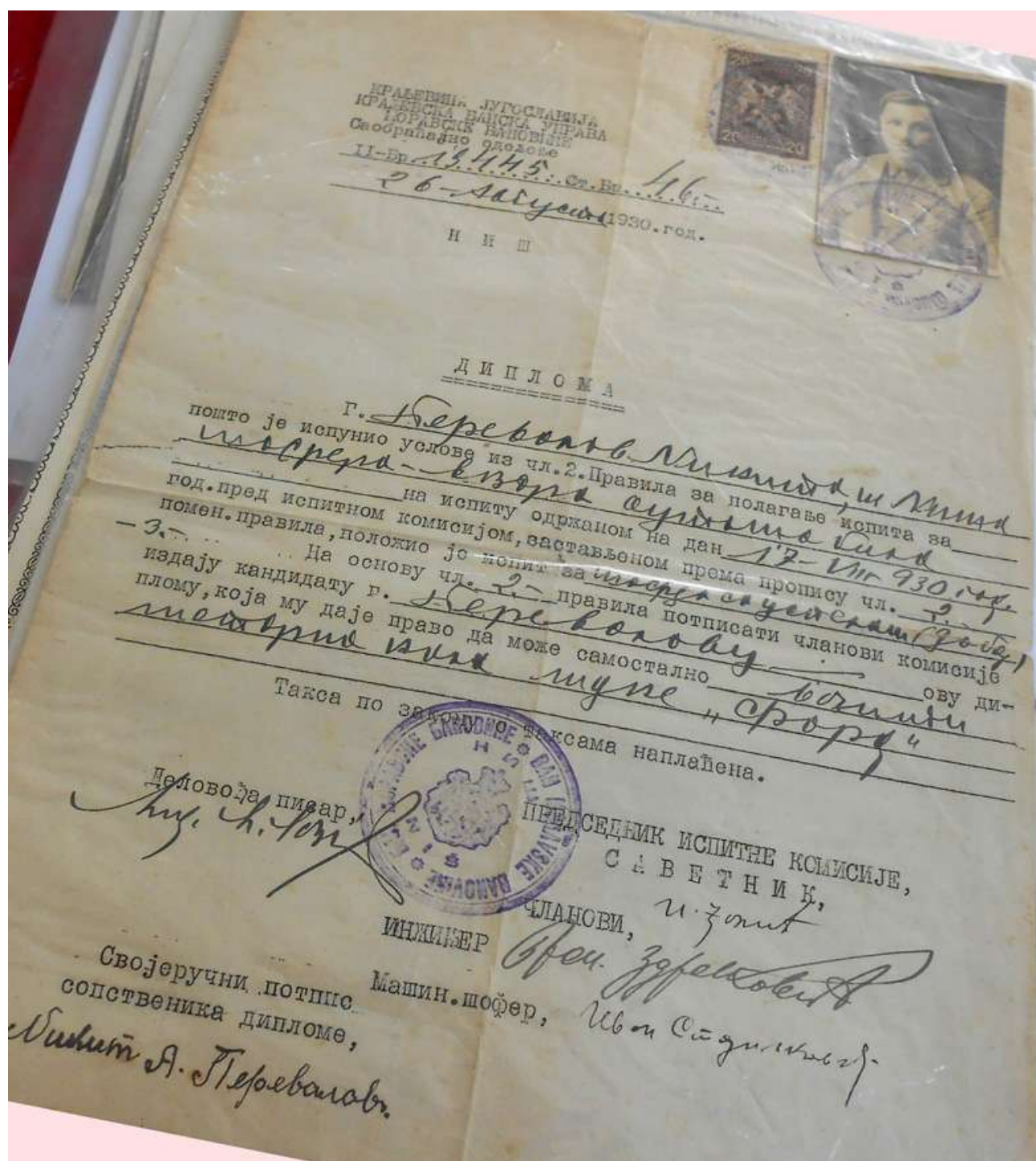
родица издвојила из гомиле, црвеноармејци би неке слали на једну, а друге на другу страну. То је чињено тако што би се упутила цела породица, али било је и породица чији су чланови раздвојени. Пошто нису сви окупљени знали руски језик, као преводилац је служио један Рус из Ниша, иначе агроном.“

„Издвојени на једну страну су одмах пуштани кућама, а издвојене на другу страну је на улици чекао кордон црвеноармејаца спроводећи их у камионе. Камиони су одлазили према истоку.“

„Никада нисмо добили никакву вест о људима који су тада одвезени из Ниша. Да ли су стрељани, одведени у гулаге или им се догодило нешто треће, нисмо никада сазнали.“

„Верујем да је у овоме улогу имала и ОЗНА. Откуд би Црвена армија знала кога треба уклонити, а кога не?“

„Мајка и ми деца смо се, срећом, извукли. Потекла ми је крв на нос, па су нас пустили до тоалета да се умијем. Мајка је то искористила, па смо побегли. Не бисмо тако лако утекли да смо били означени као нека претња новим

властима.“

„У Нишу сам завршио основну школу, уписао гимназију и, 1953. године, отишао у СУП да затражим личну карту. Прво се јавио проблем јер је моје презиме било погрешно уписано у документима, али је то исправљено. Када сам дошао да подигнем личну карту, сачекало ме је изненађење. Позвали су ме да уђем у канцеларију и посадили на столицу.“

- Признај!

- Шта да признам?

- Када си, зашто и како дошао из Совјетског Савеза у Ниш? Ко те је послао?

- Нисам, никада нисам ни био у Совјетском Савезу...

- Одговарај шта те питамо, иначе ћеш да завршиш у бајбоку, па ћеш да испричаш и што је добро и што није! Говори!

„Једва сам успео да се спасим упутивши инспекторе на једног свог професора који је познавао моју породицу још у време када сам рођен.“

„Проблем је био у следећем. Трагавши по књигама држављана, службеници су схватили да нисам уписан као држављанин Југославије! Помислили су да сам, можда, неки убачени елемент. Пазите, то је било исте године када је умро Стаљин.“

„Углавном, пошто сам сазнао да од свог рођења до момачког доба живим у Нишу, а да нисам југословенски држављанин, затражио сам упис у држављанство, али сам се и распи-тао како је до свега тога дошло. Помогли су ми управо полицајци који су ме испитивали.“

„Сазнао сам следеће. Руски емигранти у Краљевини Југославији нису имали држављанство. Сматрали су се поданицима Царске Русије, а нису били ни држављани Совјетског Савеза.“

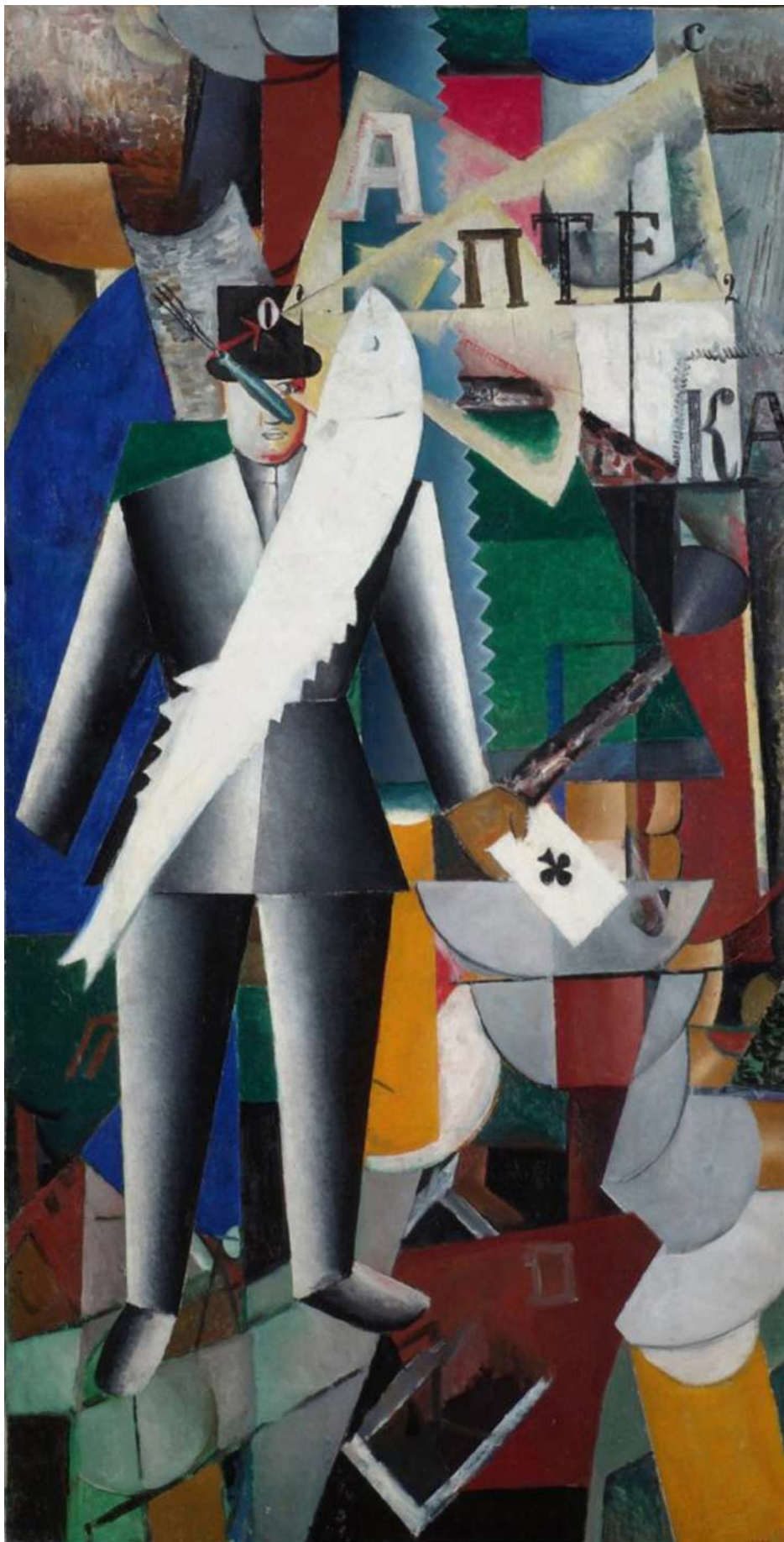
„Уколико би се нека девојка из Југославије удала за руског емигранта, губила би југословенско држављанство и примала држављанство, тада већ непостојеће, Руске Царевине! Деца би такође била руски држављани.“

„Моја матер, рођена у околини Сења у католичкој породици, када се удала за мог оца, примила је православну веру и венчала се по православном обреду, али је постала и поданик Руског Царства. Мало је фалило да је то кошта породичне пензије, коју је ипак добила захваљујући виспренности правника из Железничке радионице у којој је отац радио до смрти.“

„Имао сам богат професионални живот. Завршио сам Академију за примењене уметности у Београду, тако да сам постао академски вајар. Као студент сам радио, са својим професором Радетом Станковићем, за Маршалат. Израђивали смо предмете у сребру које је Јосип Броз Тито поклањао својим гостима. Једном приликом, Тито нас је позвао код себе, тако да сам имао прилике да га лично упознам. За друга Тита сам израдио и један рондо у сребру, који му је поклоњен приликом посете Нишу.“

„Иначе, радио сам као професор у Уметничкој школи у Нишу и као просветни саветник. Приредио сам једанаест самосталних изложби скулптура.“

„Имам децу и унучад, те мирно живим у кући у којој сам и рођен. Међутим, од руске заједнице која је у Нишу живела пре Другог светског рата, није остало готово ништа.“

Авиатор. Год: 1914, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

«УСУСРЕТ РУСКОМ ЦАРУ. РОМАНОВИ-ЦАРСКО СЛУЖЕЊЕ»

Пише: Дејана Банковић

Збирка фотографија «Усусрет руском цару. Романови-царско служење» Културно-туристичког центра «Стефан Немања» Лапово

Поводом обележавања стогодишњице Храма Свете преподобномученице Параскеве, прошле године у Лапову, поред осталих програма, одржаних у част овог великог јубилеја, отворена је и изложба фотографија «У сусрет руском цару. Романови-царско служење». Представник „Друштва Цара Николаја“, господин Никола Дробњаковић, који је и главни и одговорног уредник издавачке куће „Бернар“, том приликом је представио и књигу «Свети Цар». Недавно је изашао и други део те књиге. Књига садржи размишљање о императору Николају, ретке биографске податке, беседе, проповеди светитеља-савременика цара Николаја, текстове савремених научника, историчара и теолога који се баве темом мученичке смрти императора и његове породице.

Једну од најлепших беседа о руском Цару Николају II, а која се налази и у књизи „Свети Цар“, је оставио Свети владика Николај Велимировић 18/28. јула 1932.године, на Светог Равноапостолног Кнеза Владимира Руског:

„Савест наша нас приморава да плачемо, када Руси плачу и да се радујемо и када се Руси радују. Велики је дуг наш пред Русијом. Може човек бити дужан човеку, може и народ - народу.

Али, дуг којим је Русија обавезала српски народ 1914. године, тако је огроман, да њега не могу вратити ни векови, ни покољења.

То је дуг љубав, која свезаних очију иде у смрт, спасавајући свог ближњег. Нема веће љубави, него ко положи душу своју за другове своје - то су речи Христа. Руски Цар и руски народ, неприпремљени ступивши у рат за одбрану Србије, нису могли не знати, да иду у смрт. Али љубав Руса према браћи својој није одступила пред опасношћу и није се уплашила смрти.

Смемо ли ми икада заборавити, да је Руски Цар са децом својом и милионима браће своје пошао у смрт за правду српског народа?

Смемо ли прећутати пред Небом и земљом, да је наша слобода и државност коштала Русију више него нас?

Морал светског рата, нејасан, сумњив, и са разних страна оспораван, испољава се у руској жртви за Србе у јеванђељској јасности, несумњивости и неоспоривости.

разуме, то Срби могу, и обавезни су да разумеју.»

На отварању изложбе смо могли да чујемо о духовно-културолошкој вези између Русије и Србије, као и о циљевима овог друштва од господина Лазара Симеуновића.

А мотив самоодрицања, неземно морални осећај при жртвовању за другог - није ли то прилепљење к Царству Небеском?

Руси су у наше дане поновили Косовску драму. Да се Цар Николај прилепио к царству земном, царству егоистичних мотива и ситних рачуница, он би, највероватније, и данас седео на свом Престолу у Петрограду.

Али он се прилепио к Царству Небесном, к Царству небесних жртава и јеванђељског морала; због тога се лишио главе и он сам и његова чеда, и милиони сабраће његове. Још један Лазар и још једно Косово! Та нова Косовска епопеја открива ново морално богатство Словена.

Ако је неко на свету способан и дужан то да

Идејни творац ове изложбе је јеромонах Игњатије (Шестаков), сабрат Сретењског манастира у Москви. Изложбу чине црно-беле фотографије из историјских архива и личних албума породице Романов. Изложба је тематски подељена на целине. Једну целину чине портрети чланова царске породице, другу целину чине спонтане фотографије из свакодневног живота, трећу целину чине фотографије са војном тематиком и четврту целину чине фотографије хуманитарног рада царице Александре и кнегиња Олге, Татјане, Марије и Анастасије.

Прва изложба фотографија «У сусрет руском цару - Романови-царско служење» је отворена августа 2016. године и од тада је изложба оби-

шла више од 100 места широм Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Америке, Европе, Африке, и наравно Русије.

Циљ изложбе је да приближи посетиоцима лик и дело последњег руског цара, Николаја II царевиха Алексеја, царице Александре и кнегиња Олге, Татјане, Марије и Анастасије.

Захваљујући на оствареној сарадњи са „Друштвом Цара Николаја“ и господином Николом Дробњаковићем, као и господином Лазаром Симеуновићем, Културно-туристички центар «Стефан Немања» је још један од власника ове изузетне збирке фотографија.

Дејана Банковић, директорка КТЦ «Стефан Немања» Лапово

Дејана Банковић, рођена је 18. новембра 1983. године у Крагујевцу. Основну школу и Основну музичку школу, одсек клавир, завршава у Лапову. Након завршене Средње музичке школе, образовни профил музички извођач/клавириста, завршава Факултет музичке уметности, смер-општа музичка педагогија.

Током студија је водила црквени хор «Свети Јован Дамаскин» две године при храму Свете Преподобномученице Параскве у Лапову.

Од 2016.године ради поново као диригент црквеног хора „Св. Јован Дамаскин“ у Лапову. Током само три године рада поред учествовања на свакој Литургији, остварила је успешну сарадњу са локалним институцијама и имала је наступе у Лапову и оближњим манастирима. Недавно, 31.септембра 2019. године снима и прве духовне песме у крипти Храма Св Саве са Телевизијом Храм. Крајем 2019. године оснива Певачко друштво «Икос» с којим је имала наступе на разним манифестацијама и концертима, од којих се истичу

«Добричина праскозорја» и «У сусрет Срећењу» у Крагујевцу

Од 2008. године до 2018. ради на месту наставника клавира . Са ученицима је током рада учествовала како на школским, тако и на међународним и интернационалним такмичењима у нашој земљи и то као ментор, а на појединим такмичењима и као члан жирија.

2018. године обавља шеснаесточасовну обуку и едукацију васпитача и деце за хор и хорско певање у Установи за децу предшколског узраста „Наша младост“ Лапово.

Октобра, 2018.године је постављена на место в.д. директора Културно-туристичког центра „Стефан Немања“ Лапово, а потом на место директора. Током рада на овој функцији била је организатор бројних изложби, међу којима се издвајају „У сусрет руском цару. Романови – царско служење», Као и 13. и 14. Међународна изложба «Град музеј железнице» Лапово. Такође је била организатор и суорганизатор бројних културних и туристичко-гастрономских манифестација.

Од 2005. године се бави компоновањем и члан је удружења „Жене у музици» Србија.

2005. године I награда на интернационалном такмичењу Удружења „Жене у музици» са композицијом Агри Даги, за клавир.

2009. године I награда на интернационалном такмичењу Удружења „Жене у музици» у пројекту „Млади за правду и мир» са композицијом Етида, за клавир.

2014. године I награда на интернационалном такмичењу Удружења „Жене у музици» у пројекту „Млади за правду и мир» са композицијом Бели змај, за виолину и клавир.

2013. године изведена Соната за виолину у оквиру X јубиларног међународног фестивала удружења „Жене у музици» и пројекта „Млади за правду и мир» у свечаној сали Прве гимназије у Крагујевцу.

2014. године једина номинована композиторка из Србије за стручно усавршавање у Италији.

2014. године изведена композиција „Lady with a swan feather» за гитару у Италији.

2017. године изведена композиција инспирисана романом Градимира Стојковића, „Хајдук у Београду» за две виолине на сајму књига у Београду.

2018. године на предлог Општине Лапово добија малу плакету као диригент хора за изузетну сарадњу.

2011. године објављена композиторска биографија Дејане Банковић (Милошевић) како у српској, тако и у европској енциклопедији жена у музици.

2018. године објављена химна Светом Роману у тематском зборнику «Јухорски запис»

Женщина с граблями. Год: 1930-1931, Государственная Третьяковская галерея, Москва;

СЕЋАЊЕ НА ИЗЛОЖБУ ОЉЕ ИВАЊИЦКИ У ГАЛЕРИЈИ „МАДАМ“

Пише: Ђорђе Зојкић

Клуб 100 постао је једно од већих културних жаришта у Панчеву. Дobar део пројектованог програма почео је да се остварује. Проблем су били голи зидови па је цео простор деловао прилично хладно. Недостајале су уметничке

слике. Одлучио сам се за повремене изложбе.

Стицајем околности упознао сам се са сликарком Биљаном Вилимон, која је била једна од најатрактивнијих жена у Србији. Имала је своју емисију на ТВ „Политици“ и позвала ме да будем њен гост. Моја телевизијска, позо-

ришна, филмска и издавачка делатност као и афирмација „КЛУБА 100“, били су занимљиви за једносатну емисију. Емисија је имала добар одјек.

После неколико дана позвала ме и предложила да у Клубу отвори изложбу својих слика, јер није могла да нађе простор изван Београда, пошто ни једна државна галерија није прихватила изложбу, јер је као члан опозиционе Демократске странке била непожељна. Наравно да сам прихватио. Био је то пун погодак. На отварању је било преко 300 посетилаца. Многи су чекали на улици да уђу!

Охрабрен, после овог успеха организовао сам још три изложбе. Случајност је да су то биле жене сликарке. На Богојављење 19 јануара 1999. године опет сам приредио догађај за памћење. Организовао сам књижено вече и ликовну изложбу Оље Ивањицки, за коју је мало ко знао да је рођена у Панчеву. Била је то њена прва изложба у Панчеву. Посета је била већа него на Биљаниној изложби.

Оља ме једног тренутка упитала, када је видела ко је све излагао пре ње, да ли то излажу само жене. У секунди сам реаговао. Рекао сам да је то тачно и да сам управо вечерас намеравао да објавим како ће у „Клубу 100“ излагати само жене.

Присутним новинарима сам објавио да је „од вечерас“ у Панчеву отворена галерија у којој ће убудуће излагати само жене! Објавио сам и име галерије; „Галерија Мадам“.

Тако се, у тоталној импровизацији, родила галерија МАДАМ, јединствен простор у Европи у којем у континуитету излажу само жене сликарке. Галерија је донела много радосних тренутака и обогатила је не само мој, него и живот многих мојих пријатеља и уметника из Панчева и целе Србије.

Првих неколико година отварао сам изложбе сваке недеље! Био је то велики напор и финансијска обавеза. Од прве изложбе верно ме је пратио Никола Вукадиновић – Браца Ница са својим тамбурашким оркестром.

До писања ових редова одржано је 335 изложби, са преко 10 хиљада слика!

Била је то јединствена галерија у Европи у

којој су у континуитету излагале само жене! А мени је омогућила да сретнем жену која ће обогатити мој живот. Надам се заувек.

Напомена: Двадесет година после ликовне изложбе Оље Ивањицки, замолио ме мој дугогодишњи пријатељ Милован Ђурчић да у „Клуб 100“ пресели седиште Националног савета руске националне мањине. Без размишљања и било каквих условљавања сам прихватио. Опет, годину дана касније, у пролеће 2020. у Клубу 100 је формирана редакција РУСКОГ АРХИВА. Све саме лепе случајности и ево и мене, у „Руском Архиву“ евоцирам успомену на Ољу Ивањицки.

О ОЛГИ-ОЉИ ИВАЊИЦКИ

Ољина мајка Вероника, емигрантско дете из Русије, нашла се у Бечеју, а потом у Крагујевцу. Велики број Руса је тада живело у овом граду. Цео један кварт се звао Официрска колонија у којој су боравили многи Руси, бивши официри који су нашли посао у Војно-техничком заводу. Вероника се запослила као секретарица Василија Ивањицког и била је двадесетак година млађа од њега. Венчали су се 1930. го-

Оља

дине. Њихова једина ћерка Олга – Оља, родила се наредне године, кад је Вероника већ била болесна од туберкулозе.

Како се не би заразила, Оља је памтила своју мајку тако што ју је посматрала само кроз стаклена врата спаваће собе у којој је лежала. Вероника је ишла на лечење у санаторијуме у

Словенију, Швајцарску, одакле је, уместо разгледница, Ољи слала цртеже. Преминула је 1936. године, а Оља је остала усмерена на оца који ју је обожавао. Иако виђен и згодан, до краја живота је остао удовац. После Другог светског рата је пензионисан, па је давао приватне часове математике у којим му је чак и Оља помагала, јер је обожавала ову природну науку...

На сенокосе. Год: 1929, Государственная Третьяковская галерея, Москва;

ВЕЧЕ НЕМАЧКО – РУСКЕ САРАДЊЕ

Субота, 27. јуна 2020. У Белој Цркви у немачкој Завичајној кући, у организацији Националног савета немачке националне мањине, одржана је промоција немачко-руске сарадње у пројекту „Бела Црква-град музеј“ и првог броја часописа Националног савета руске националне мањине, „Руски архив“.

Свечани део програма припремила је вокална група градског хора „Bella musica“ из Беле Цркве.

Рад Националног савета руске националне мањине представила је Лариса Милић.

Часопис за друштвена питања, културу, уметност и етнологију „Руски архив“ представио је уредник часописа Милован Ђурчић.

Пројекат „Бела Црква-град музеј“, представио је домаћин вечери, Миодраг Михаиловић де Део.

Вечери су присуствовали представници Националног савета руске националне мањине, чланови Немачке националне мањине и чланови Чешке националне мањине.

Због ризика КОВИДА 19. улаз је био ограничен на 35 особа.

Дружење у ужем саставу настављено је на отвореној тераси.

„СУБОТИЦА ОКОМ РУСКИХ СЛИКАРА“

Удружење грађана „Фјодор Достојевски“ под покровитељством Националног савета руске националне мањине је организовало прву сликарску колонију под називом „Суботица оком руских сликара“ која се одржала на Палићу у временском трајању од 29. 06. 2020. до 03. 07. 2020.

је да у колонији учествују сликари из Србије који имају руско порекло.

Пандемија корона вируса нас је спречила да сликари из Руске Федерације допутују у нашу земљу. У тренутку када је колоније требала да почне, затворене су границе и гости

Првобитна замисао колоније је била да се позову сликари из Руске Федерације како би се успоставили контакти, побољшала сарадња са припадницима руске националне мањине у Србији и наших сународника у матичној држави, те упознали руски сликари са природним лепотама Палића и Суботице. По ред сликара из Руске Федерације, планирано

нису могли да дођу. Сликари из Србије руског порекла су се одазвали и били гости колоније, али и од њих је велики број отказао због уплашености од корона вируса

Учесници колоније: Драган Барлов, Горан Буљша, Љуба Тадић, Рамона Петров, Хорват Нела, Биљана Сувајац, Александра

Момчиловић, Александар Петров.

Биографије сликара учесника Ликовне колоније. „Суботица оком руских сликара“

-Александар Петров, дипл. Инж. Архитектуре, рођен 1946. године у Новом Саду. Учесник у више самосталних и колективних изложби на триторији целе бивше Југославије, као и на Колонијама.

-Александра Момчиловић, рођена 15 јануара 2000 године у Суботици. У ликовном изразу привлаче је апстракције, надреализам и акцино сликарство. Углавном користи акрилне боје, али има изузетака који су већином комбинована техника.

-Нела Хорват, рођена у Сарајеву 1956 године. У Београду похађала школу сликања у класи професора Јадранке Костић. Специјалност јој је осликавање свиле у „балтик“ техници. Имала је 13 самосталних и око 150 жирираних изложба у земљи и иностранству.

-Горан Буљша, рођен 1980 у Шапцу. Дипломирао на Академији уметности у Новом Саду. Имао седам самосталних и више групних изложби. Осим сликарства, активно се бави графиком и фотографијом.

-Петров Рамона, (1994) мастер инжењер грађевинарства и докторант на грађевинском факултету. Свој уметнички таленат изразила је на пројекту „Доситеј и српско Плавно“, у обнови Братске куће у Плавну-куће Доситеја Обрадовића.

-Биљана Сувајац, рођена 1960. у Белорусији, град Могилев. Дипломирала на факултету Примењене уметности у Београду (сликар и рестауратор). Поред рестаураторских и кон-

зерваторских послова, имала је више самосталних и колективних ликовних изложби.

-Драган Барлов (1969), из Крагујевца, магистар ликовних уметности. Учесник је многобројних ликовних колонија, са великим бројем самосталних и колективних ликовних изложби и изложби организованих у хуманитарне сврхе. Поред сликања, бави се и педагошким радом.

Наш циљ је да у 2021. години ликовну колонију: „Суботица оком руских сликара“ именујемо за сталну ликовну манифестацију Националног савета Руске националне мањине.

У СЛАВУ РУСКИМ ДОБРОВОЉЦИМА И ПУКОВНИКУ НИКОЛАЈУ НИКОЛАЈЕВИЧУ РАЈЕВСКОМ

Пише: Милован Турчић

Поменом палим жртвама и полагањем венаца на спомен-обележје пуковнику Николају Николајевичу Рајевском, дана 02. 09. 2020. у порти руске цркве Свете Тројице у Горњем Адровцу обележена је 144. годишњица боја на Горњем Адровцу.

У Првом српско – турском рату године 1876. у јесен, на локацији Моравско ратиште, под командом генерал-лајтнанта Михаил Григоријевича Черњајева, одиграла се једна од значајнијих битака овога рата.

На ратишту, 2 септембра погинуо је руски високи официр добровољац, пуковник Николај Николајевич Рајевски. У славу Рајевског на локацији његове погибије (Горњи Адровац код Алексинца) породица овог руског официра и великог српског пријатеља, године 1903. подиже цркву свете Тројице, у овом крају познату као Руска црква.

На Моравском ратишту је учествовало пет хиљаде руских добровољаца пристигли бродовима у Смедеревску луку на челу са генералом Черњајевим и одред коњице под командом пуковника Рајевског.

Ове 2020. године, помену у славу Пуковнику Рајевском и руским добровољцима, прису-

возложение венков к мемориалу
подполковнику
Николаю Николаевичу Раевскому

Русские добровольцы в Сербии 1876-1877 гг.

У ворот Русской церкви Святой Троицы в Горни Адровац

Черњајев је 15. маја 1876. године, после прегледа српско-турске границе, добио српско држављанство, генералски чин у српској војсци и место команданта Моравске војске тадашње Кнежевине Србије.

51

20×8 метара. Црква је је била постављена на садашњем Студентском тргу у Београду испред зграде Београдског универзитета.

Пратећи на ратне положаје руску добровољачку војску, црква је постављена на Делиградском пољу, непосредно уз сеоску школу у којој је била главна војна команда под заповедништвом генерала Черњајева.

Када је мир са Турском био закључен, војничка шатор-црква Александра Невског била је пренесена са бојишта у круг Велике касарне у Београду, а затим у порту Саборне цркве.

Како се зиме 1876–1877, због хладноће, није могло служити у шатор-цркви, ствари – престо, иконе, кандила и два мала звона, пренета су у велику салу Велике школе у учионицу број 55 на првом спрату Капетан Мишиног здања, тада старог једва деценију, да би се ту редовно одржавала богослужења.

Данас се на Дорћолу, у Београду, налази црква Светог Александра Невског коју је краљ Александар Карађорђевић подигао у част овог светеља, кога је сматрао за свог заштитника.

РУСКО – СРПСКИ ОДНОСИ И ВАРВАРИНСКА БИТКА

Пише: Ирина Миљковић

Две хиљаде двадесета година је година у којој се обележавају годишњице више догађаја, везаних за руско-српске односе.

Пре свега је то 100 година од руског егзодуса армије генерала Петра Врангела са Крима и 75. година победе у Другом светском рату. О овим годишњицама знају сви. Али постоје веома значајни неправедно заборављени и малом броју људи познати догађаји. У такве спада и једна од најуспешнијих битака Првог српског устанка - битка на Варваринском пољу.

Септембра 20. ове године заправо се напу-

нило 210 година од када су здружене руско-српске снаге однеле велику победу над турском војском на пољу које се узвисује изнад места где се две Мораве, Јужна и Западна, састављају у једну велику реку, звану Велика Морава. У спомен - парку «Саставци» на Варваринском пољу су два споменика: један из 1910. године посвећен грофу Орурку - команданту руских снага, и руским добровољцима. На 100-годишњицу битке споменик је лично отворио Краљ Петар I и представници руског посланства. Други је подигло Министарство одбране Републике Србије 2010. године на 200.годишњицу - свим учесницима битке.

Па, ипак, каква је то битка била?

У јуну 1810. године Руске снаге под командом пуковника грофа Јозефа Корнилејича Орурка прешле су Дунав. Било их је око 3 хиљаде.: Ладошки пешадијски пук, 4 ескадрона Бољинског уланског пука, козачки пук, са њима и десет артиљеријских оруђа, касније се они спојили са устаницима Карађорђа Петровића. Након неколико успешних окршаја са Турцима, здружене српско-руске снаге повукле се у шанчеве на Варваринском пољу, где су и дочекали турску војску Хуршид-паше која је броја-

ла близу 20 000 Турака и Арнаута. Здружене руско-српске снаге бројале су око 10 хиљада људи. Са обе стране је дејствовало по 15 топова. Битка је трајала неколико дана и завршила се убедљивом победом руско-српске војске.

Ово је била трећа битка Првог српског устанка коју су заједно водили Срби и Руси. Руско-српска страна имала је минималне губитке, док су Турци изгубили преко 1000 људи, што погинулих, што рањених. Нарочито велики губитци су били у коњима. Побеђени, Турци су се панично повлачили све до Ниша.

Вест о српској победи у Варваринској бици била је објављена становништву Београда са 12 топовских граната.

Варваринска битка је вечни симбол заједничке руско-српске борбе за слободу.

Ове 2020. године организованог обележавања годишњице није било, али је делегација Националног савета руске националне мањине (Ирина Миљковић и Лав Плужников) положила цвеће на Споменик грофу Орурку са натписом «Руским херојима - захвални потомци».

Командант српских снага Ђорђе Петровић Карађорђе

Српска књижевница Светлана Велмар Јанковић која је стварала у другој половини двадесетог и почетком двадесет првог века, у свом интересовању за историјске личности и догађаје, осврнула се и на Варваринску битку:

Савремене државе тога доба мистификовале су владарску моћ (моћ дату од Бога), а самим тим и место владара у војној хијерархији. Узимајући ово као чињеницу, пуковник гроф Јозеф Корнилејич Орурк обратио се Карађорђу са молбом да владар битку прати са даљине, а

Српски топ
Сербская пушка

Турецкий всадник-Турски коњаник

да ће он Орурк као командант здружених снага са војском војевати на бојном пољу.

Сербская регулярная армия

«Господар Ђорђе! Ако Турци буду јачи, боље је да разбију самога мене него и мене, и тебе.» Ове речи руског пуковника биле су и пуно признање Карађорђевог вођства.

Командующий турецкой армией Хуршид-паша

командант турске војске Хуршид Паша

Русская пехота

Руска пешадија

Карађорђе је обећао руском пуковнику да ће усвојити његов савет, рапосредио је војску по Варваринском пољу, одредио правце и одбране и могућих напада, а сам се повукао на једно мало брдо на северу Варваринског поља, са којег је имао јасан преглед војних збивања. Када су збивања почела и Турци ударили на Србе и чим је њихов трећи топ опалио, Карађорђе више није могао да издржи сопствену одсутност из битке. Кажу да је узвикнуо: «Ене, по души им турској!» и за тили часак слетео

низбрдо, како је сведочио присутни Константин Ненадовић, ушао међу своје војнике и

преузео команду над битком.

Оружие из Варваринской битвы - Оружје из Варваринске битке

ПРАЗНИК ПРЕОБРАЖЕЊЕ ГОСПОДЊЕ У ИСТОИМЕНОМ ХРАМУ У ПАНЧЕВУ

Пише: Лариса Милић

Деветнаестог августа на празник Преображење Господње у истоименом Храму у Панчеву прославили смо славу Храма Преображења Господњег и јубилеј 100 годишњицу доласка Руске емиграције у Србију.

Баш у овом Храму Руска емиграција оставила је реликвије, које су донели са собом. Захваљујући овом Храму и његовом свештенству, наше наслеђе је остало сачувано и преживело многе недаће које су се дешавале током времена. Данас многи потомци не знају о томе, као ни други житељи нашег града, а и шире. На жалост ове године нисмо успели да реализујемо наше планове везано за овај велики јубилеј, али смо успели да направимо сусрет на ком су присуствовали представници Амбасаде РФ у Србији, Представници Руског Дома из Београда, Националног савета Руске националне мањине у Србији, представници Кординационог савета Руса у Србији, Међународни фонд јединства православних народа, Балканске Козачке Војске, и гости других удружења.

Домаћини овог сусрета били су Отац Велимир, који нас је угостио и упознао посетиоце са историјом овог Храма и Удружење „Ромашка“ из Панчева. Деца из удружења „Ромашка“ спремили су програм којим су се представили на он лајн фестивалу поводом Дана Русије и добили признање за учешће. Овом приликом представили су се световним песмама, ауторским рецитацијама и заједно са домаћином певали су козачке песме.

Поред упознавања са историјом и наслеђем, овај сусрет је изнедрио многе идеје и планове које ће се реализовати у скорој будућности.

ИЗЛОЖБА: ДЕЧЈИ ЦРТЕЖИ „РУСКО ЦВЕЋЕ“

Удружење сународника и пријатеља Русије „Србија у срцу – Русија у души“ из Опова, организовало је 15 септембра 2020. године изложбу дечјих цртежа „РУСКО ЦВЕЋЕ“.

Поред осталих, изложбу је финансијски подржао Национални савета Руске националне мањине. У истом термину отворена је и Недеља руског дечијег филма „Бајке детињства“ у галерији „Јован Поповић“ Опову.

процене креативни потенцијал даровите деце - добитника диплома и редовних учесника такмичења у ликовној уметности, њихово интересовање за своју земљу и њихову способност да то прикажу кроз призму сопствене визије.

Међународни културни фестивал „Руско цвеће“ основан је 2013. године да би развио и

На изложби је представљено преко 20 радова ученика ликовних школа из различитих региона Руске Федерације у доби од 6 до 16 година, које су одабрали искусни наставници и ликовни критичари. Цртежи су настали у различитим жанровима и техникама, показују високу вештину и креативност аутора.

Ових дана становници и гости Опова могу се упознати са радовима надарене деце у Русији. Посетиоце изложбе имаће ретку прилику да

ојачао међународну сарадњу Русије на пољу уметности и образовања. Током година, изложба дечијих цртежа „Руско цвеће“ представљена је у Прагу, Бечу, Милану, Минхену, Хелсинкију, Братислави, Атини и другим већим културним центрима.

За одржавање у Опову, изложбу је представио Руски дом - Руски центар за науку и културу из Београда.

Мальчик (Ванька). Год: 1928-1929, Государственный Русский музей, Санкт-Петербург;

ШАХОВСКИ РУСКИ АРХИВ

Уређује: Константин Орлов, мајстор ФИДЕ

Светско првенство у шаху 1889.

Хавана, Куба

Вилхелм Штајниц (САД), бранилац титуле

Михаил Чигорин (РУС), изазивач

10½

6½

Светско првенство у шаху 1889. одржано у Хавани на Куби између 20. јануара и 24. фебруара 1889. године је друго по реду Светско првенство. За титулу другог светског првака борили су се, као бранилац наслова амерички велемајстор аустријског порекла Вилхелм Штајниц, док је његов противник био руски велемајстор Михаил Чигорин. Након 17 партија, са 10 победа, 1 ремијом и 6 пораза, титулу је одбранио Штајниц.

Након победе над Јоханнесом Херманном Зукертортом на првом Светском шаховском првенству 1886. године, Штајниц је 1887. наставио на симултаном турниру у Хавани, где је убедљиво победио локалне шаховске мајсторе. Шаховски клуб из Хаване му је предложио организацију новог двобоја, који би они финасирали, као и награду за победника, а Штајниц би могао изабрати себи противника. Штајниц је прихватио понуду и изабрао је за прву одбрану титуле руског шахисту Михаила Чигорина, који је гласио за најбољег руског шахисту тог времена. Чигорин је са Штајницом забележио једну победиоу и један пораз у Бечу 1882 и два пута га победио на турниру у Лондону 1883. године. Укупни однос је био 3:1 за Чигорина.

Двобој двојице шахиста назван је и филозофским двобојем: Штајниц је заступао строго научни приступ шаху, те тезу да је најбољи потез и комбинација могућа само након грешке противника, док је Чигорин важио за припадника романтичне школе шаха.

Организација првенства је била поверена Шаховском клубу Хавана, а ово је било једино првенство где је актуелни светски првак могао сам себи изабрати противника. Мада Штајниц због свог стила игре није био омиљен у свету, већина је веровала да ће задржати титулу. На спортским кладионицама је уплаћено 52.000 долара за Штајницову победу, а само 900 долара за победу Чигорина.

Правила су предвиђала укупно двадесет партија, или би се играло док један од противника не освоји 10 бодова. Ремији се у бодовању нису бројали. Фонд награда је био само 1.150 долара и то је најмања награда од свих светских првенстава.

Двобој је био предвиђен у 20 партија и почео је 20. јануара 1889. Чигорин је у почетку добро играо и водио са 0:1, 1:2 и 3:4, након чега је Штајниц добио три партије узастопно. Чигорин је стигао на 6:7, а затим је Штајниц поново добио три узастопне партије и након ремија у 17-ој партији, одбранио титулу светског првака.

Четврто Светско првенство у шаху 1892. одржано у Хавани на Куби између 1. јануара и 28. фебруара 1892. године. Титулу светског првака бранио је Вилхелм Штајниц док је његов

изазивач по други пут, (први 1889.) био руски велемајстор Михаил Чигорин. Након 23 партије, са 10 победа, 5 ремија и 8 пораза, титулу је одбранио Штајниц.

Двобој је од почетка био изједначен. Прву партију добио је Чигорин, те је све до 20-те партије Чигорин водио, када је Штајниц изједначио 10:10 и у 22-ој партији повео са 12:10. У 23-ћој партији Чигорин је добио фигуру, али је превидио добитак и мат у два потеза и изгубио.

Занимљиво је да су Чигорин и Штајниц у априлу 1890. године телеграфски одиграли две партије, које је Штајниц изгубио.

Михаил Чигорин (рус. Михаи́л Ива́нович Чигорин; Гатчина, 12. новембар 1850 — Лублин, 25. јануар 1908) је био руски шахиста и један од главних носилаца тзв. „руске шаховске школе“. Први шаховски велемајстор из Русије, који је доминирао шаховским светом XIX века.

Михаил Чигорин

Играо је два меча против Вилхелма Штајница за титулу светског првака у шаху. Први пут,

1889. године губи са $10\frac{1}{2} : 6\frac{1}{2}$, а други пут је изгубио са $12\frac{1}{2} : 10\frac{1}{2}$. Укупан скор са Штајницом је достојан поштовања: +24, =8, -27.

Игра нерешено меч са Зигбертом Тарашом у Санкт Петербургу 1893. (+9-9=4) против кога је имао позитиван биланс (+14-13=8). Шаховски деби на међународним турнирима имао је у Берлину 1881. где је заузео треће место.

Био је други испред светског шампиона Ласкера и бившег светског првака Штајница а иза Хари Нелсон Пилсбурија, против кога је такође имао позитиван биланс (+8-7=6).

Други је и у Будимпешти 1896, где губи од Рудолфа Хароушека са 3 : 1 у финалу. Побеђује на шаховском турниру у Бечу 1903. Такође, побеђује Ласкера (+2-1=3) на турниру у Брајтону где је играо као црни у свим партијама.

Чигоринова шаховска отварања

Неколико шаховских отварања носи његово име, као и чувена Чигоринова варијанта Руи Лопез отварања: 1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Lb5 a6 4.La4 Sf6 5.O-O Le7 6.Te1 b5 7.Lb3 d6 8.c3 O-O 9.h3 Sa5. Такође, позната је Чигоринова одбрана у Дамином гамбиту: 1.d4 d5 2.c4 Nc6

Имао је изразито негативан биланс против Ласкера (+1-8=4), а једину победу је остварио у првој одиграној партији у Хејстингсу 1895.

Имао је позитиван биланс са Рихардом Тајхманом (+8-3=1) али и негативан са Давид Јановски (+4-17=4).

Фамозни меч Чигорина са Штајницом, 1892. је био основа за научно фантастичну новелу The Squares of the City (Тргови града), Џона Брунера (1978).

Чигорин је учествовао на 13 домаћих и 24 међународна турнира. Његове партије су биле различите са нападачким стилем, оригиналном стратегијом са константном жељом за иницијативом.

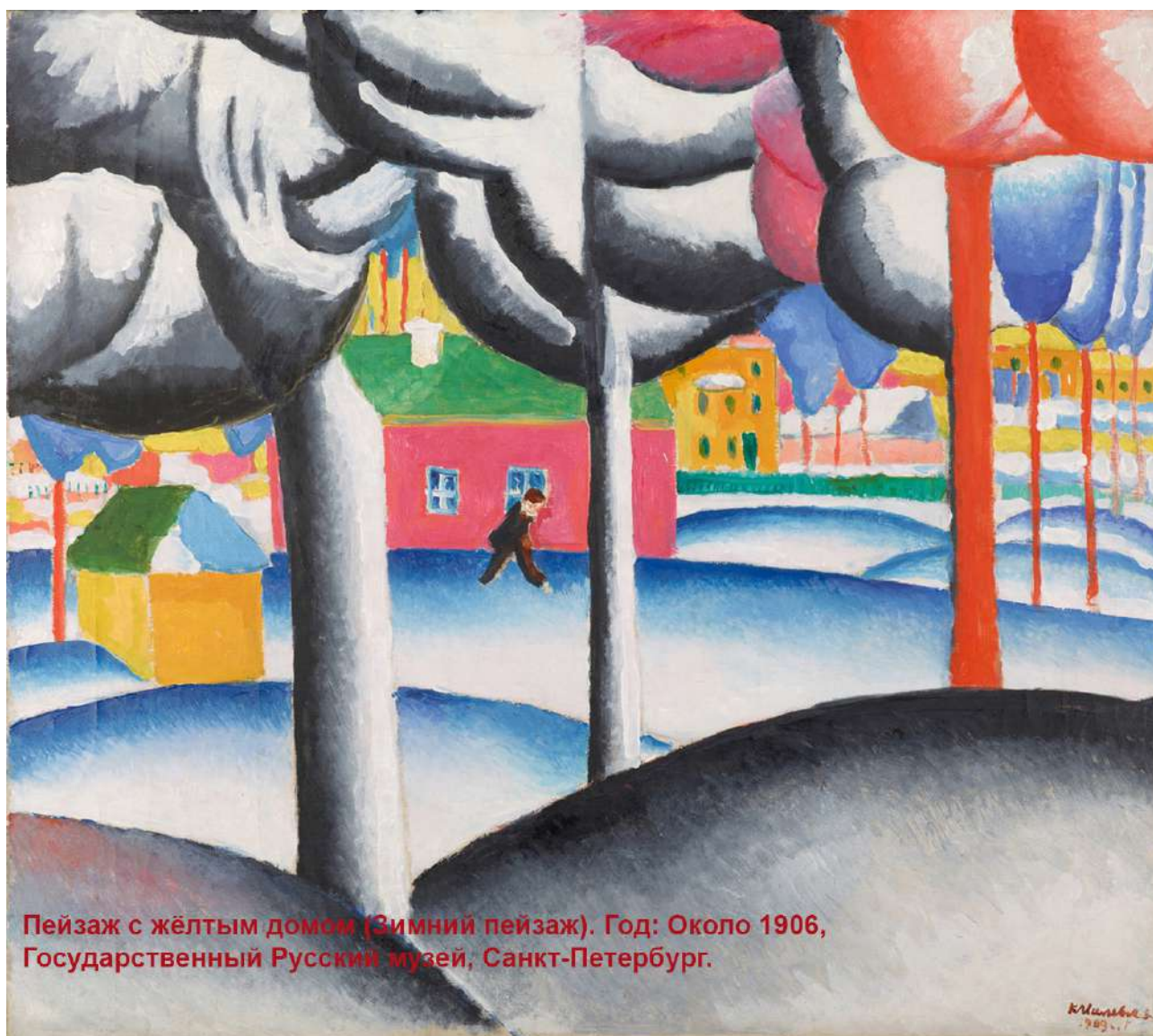
Између два Светска рата, руски емигранти у Београду основали су шаховски клуб „Чигорин“. Клуб је учествовао на шаховским турнирима у Краљевини Југославији. Остало је забележено у штампи тога времена да је 29 марта 1936 Руски шах клуб «Чигорин» победио на утакмици у Руском дому у Београду репрезентацију Панчевачких шахиста са 5,5-2,5.

До меча у Панчеву 8 марта 1941. године чланови шаховског клуба „Чигорин“ одиграли су 11 мечева са разним селекцијама шахиста из Панчева.

Ефим Богољубов - Games of Mikhail Chigorin (Master Game Collections). Batsford Ltd (June 25, 1987) . ISBN 978-0-7134-5719-3. •. ISBN 978-0-7134-5719-3.

Литература

Hooper, David and Kenneth Whyld. (1996). The Oxford Companion To Chess. Oxford University. ISBN 978-0-19-280049-7.

Пейзаж с жёлтым домом (Зимний пейзаж). Год: Около 1906,
Государственный Русский музей, Санкт-Петербург.

КЊИГА СТО ГОДИНА ШАХА У ПАНЧЕВУ - 1920-2020.

Аутори: Владета Тривунац, Константин Орлов

Како је наведено укњизи, Шах клуб у Панчеву постоји од 1920.године. У првој години рада Клуб има 70 редовних чланова, од ових 40 Срба, 5 Руса, 6 Немаца, 4 Мађара и 15 Јевреја, даље 12 помажућих чланова, 6 утемељача, и 35 женских у женском одсеку... Клуб приређује забаве, турнире и располаже лепим инвентаром.

„Панчевац“ објављује у бр. 27, 10 јул, 1921. године:

У недељу 10. јула у ресторацији хотел «Београд» одржаће се велика шаховска продукција светског велемајстора и шампиона наше

државе г. Боре Костића против 20-30 чланова Панчевачког «Шах клуба» на коју се сви љубитељи шаха учтиво позивају. Почетак у 4 сата после подне. Улазница 5 динара.

«Шаховска продукција са живим фигурама». Организатори су се определили за француску партију одиграну октобра 1857. године на Првом америчком Шаховском конгресу у Њујорку, у којој је Пол Морфи као бели победио Александра Мика.

Учесници су били обучени у костиме од крепа, које је, у рококо стилу, креирао извесни Тромпетер. Девојке нису хтеле да носе црну одећу, јер означава жалост, па су зато њихови костими били боје вишње. Беле фигуре је преузела српска, хрватска и словачка омладина, а тамно црвене девојке и младићи немачке, јеврејске и мађарске националности. Мушкарци су имали улоге краљева, топова и скакача (коња, за које су се јавили добровољци), док су девојке биле даме, ловци и пиони. Избор фигура није обављен према имовинском стању, како су неки тврдили, већ према лепоти и расту, јер је, на пример, требало да сви пешаци буду при-

ближно исте висине, а да однос висина краља, краљице и осталих фигура буде усклађен.

Наступ фигура на позорници као и одлазак са бине, када су биле «поједене», пратио је марш из Бизеове опере «Кармен», а на табли су се кретале уз ноте балета из опере «Мињон», које је изводио оркестар виолинисте Јацике. Фигура која је објављивала «шах» дизала је руку у правцу противничког краља, а оркестар би заиграо јачим интезитетом, док је мат најављен музичким «тушом». Нарочиту радост у публици је изазвао матирани црвени краљ, који је тад одглумио пад, па су болничари ушли на сцену да га изнесу.

Политика 20. април 1940.

У НЕДЕЉУ ИГРАЈУ РУСИ И ПАНЧЕВЦИ

Између руског шаховског клуба «Чигорин» и Радничког шах клуба из Панчева постигнут је споразум да се у недељу 21. априла одржи пријатељска утакмица на осам или десет табли. Играће се у просторијама «Чигорина» у Београду (билијар сала радничког дома). Почетак такмичења је у три часа поподне. Играчи руског клуба морају да дођу пола часа раније.

Политика 24. април 1940.

ВЕЛИКИ ПОРАЗ ПАНЧЕВАЧКИХ ШАХИСТА У БЕОГРАДУ

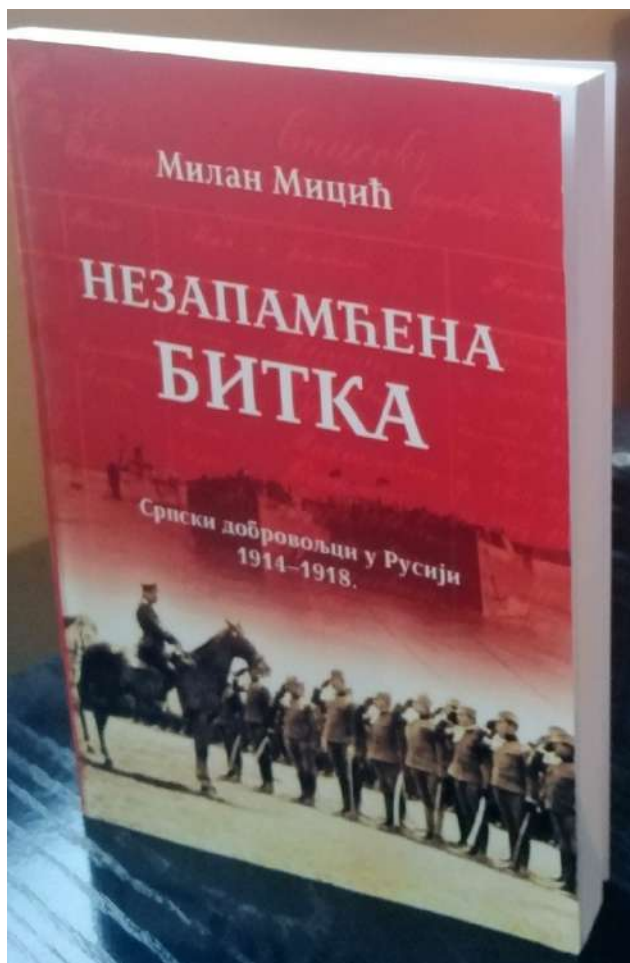
У Београду је одржана пријатељска утакмица између руског шах клуба «Чигорин» и Радничког шах клуба из Панчева. Панчевци су претрпели праву катастрофу и изгубили са 0 : 8. Руски шах клуб играо је у овој постави: Зимовков, Ђипроном, Бургмистров, Мохет, Вукановски, Подољски, Четиркин, Михајловић. Репрезентација Радничког шах клуба из Панчева овако је изгледала: Курјачки, Полак, Мијатов, Ђосић, Ропан, Савић, Кулић, Вачић. До овако великог пораза дошло је понајвише услед тога што панчевачки шахисти слабо тренирају и ретко држе утакмице.

У књизи СТО ГОДИНА ШАХА У ПАНЧЕВУ - 1920-2020. налази се безброј осмишљених догодовштина и партије мајстора и велемајстора ове древне игре, као и коментари партија.

НЕЗАПАМЋЕНА БИТКА, СРПСКИ ДОБРОВОЉЦИ У РУСИЈИ 1914–1918.

Др Милан Мицић

Из предговора књиге

Студија Незапамћена битка о добровољцима српске војске у Русији и на Добручанском фронту 1916. године зато носи у себи двоструки круг. Сви историјски чиниоци који су у брзим и згуснутим историјским процесима Великог рата обликовали српски добровољачки покрет у Русији, давали му историјску функцију и историјску динамику, постоје у овој историографској студији у свим својим вишезначним појавама: аустроугарска ратна политика према Србима – својим држављанима, Краљевина Србија, посебно њена влада

и војска, затим национално-револуционарна организација Црна рука, Југословенски одбор, руска држава, посебно њена војска и њен државни апарат, а потом руски револуционари, румунска војска, чехословачки добровољци. У средишту студије налази се, међутим, сам српски добровољац, најчешће српски сељак из јужних делова Аустроугарске у којима је живео српски народ, његова историјска судбина и све историјске промене које су у епохи Великог рата одређивале његову животну судбину. Ова историографска студија посвећена је њима, српским добровољцима у Русији, онима који су се нашли у великом потресу рата на ледини историје, у епохи када су традиционална царства одлазила са историјске позорнице, а када су се стварале нове државе и када су се они, као обични мали људи захваћени светско - историјским потресима, налазили у међупростору држава и идеологија, у непознатим и далеким, а никад ни наслућеним географским просторима, у непрекидној борби за животни опстанак. По свом опредељењу и као део историјских околности, као аустроугарски држављани, а добровољци српске војске, они су постајали национални револуционари који су рушили једно традиционално царство чији су држављани били, борећи се за остварење модерног историјског принципа: права народа на самоопредељење. Као такви, они су представљали појавно творце историје, историјски субјекат у бурним и дубоким историјским ломовима. Као обичан свет, попут милиона људи у Великом рату, они су били само историјски објекат, жртва историје у којој су живели и епохе са вишком историје у себи. Студија Незапамћена битка зато јесте историографски покушај да обичан српски сељак из Босне, Херцеговине, Баната, Бачке, Срема, Барање, Лике, Баније, Кордуна, Далмације и Славоније – српски добровољац у Русији у времену Првог светског рата, његова борба и његов живот, не буде само временом затамњена грешка у памћењу. Животни витализам српских добровољаца у Русији у епохи Великог рата, и њихова борба да се преживи,

а остане постојан у свом војничком и идејном опредељењу, упркос околностима сурове и тешке историје, представљају зато универзални симбол високе људске постојаности.

Студија Незапамћена битка, ускоро ће бити објављена и на руском језику.

Издавач: „Банатски културни центар“, Ново Милошево.

Фотографија на насловној страни књиге: Руски цар Николај Други врши смотру Прве српске добровољачке дивизије уочи одласка на фронт у Добруџи.

ПУШКИН И СРБИ (ИЗВОД ИЗ КЊИГЕ)

Марина Васић

Због песама у којима изражава своје „сагласје“ са декабристима, Пушкин бива протеран у Кишињев, у пролеће 1820.

Овде ће, између осталог, доћи у додир са многим виђенијим Србима, који су се ту нашли након Првог српског устанка. Тада и касније он ће им посветити посебну пажњу. У његовом делу остали су видни трагови интересовања за „Западне Словене“, како је он називао Србе и друге јужне Словене, полазећи од источног положаја своје домовине. Занимао се за српске писце, књиге, за српску народну песму, учио српски језик, преводио са тог језика и црпео податке из српских књига за своје студије и књиге.

У Хотину близу Кишињева живела је најмлађа Карађорђева кћерка Стамена. Пушкин се сусретао са Алексом Петровићем, Карађорђевим сином, али Стаменку није имао прилике да упозна. Спевачица јој је чувену песму „Карађорђевој кћери“, једну од тзв. „српских“ песама, у којој обрађајући се Стаменки, заправо

говори како он види њеног оца, описујући га као „хероја и преступника“ који у људима изазива и страх и поштовање.

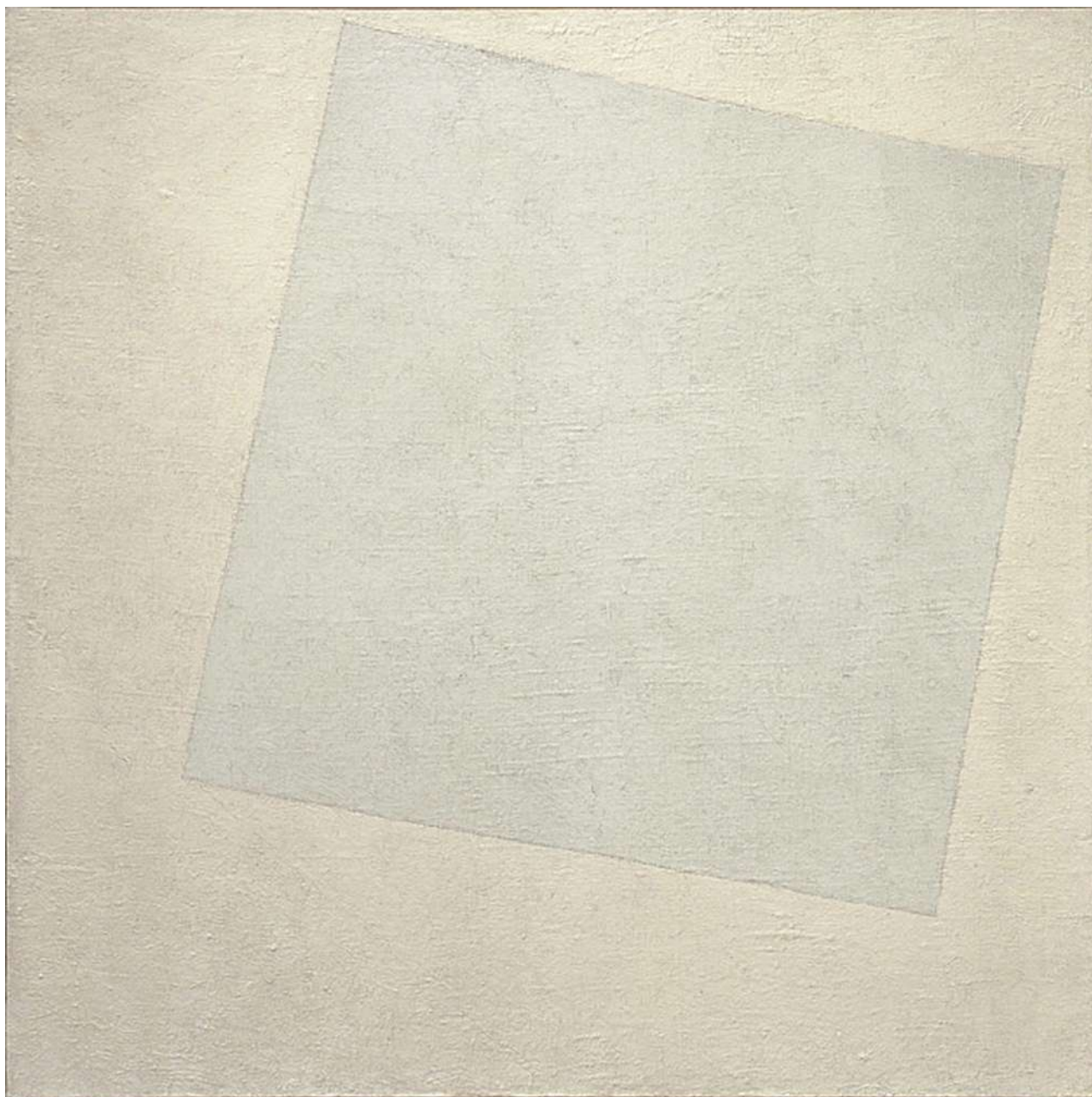
КАРАЂОРЂЕВОЈ КЋЕРИ

Страх месеца, слободе војник предан,
Дивни и страшни отац твој,
Покривен светом крвљу, преступник и херој,
И ужаса је људи и славе био вредан.
Нејаку те је миловао
Крвавом десницом на срцу својем врелом,
За играчку ти кинцал дао
Братоубиства оштреним делом.
И често је у себи освете будећу жељу
Над твојом невином колевком бдео немо,
И новог убиства ударац припремо,
И гугут слуша твој, нимало стран весељу.
Такав је био он, до краја мрк и тмуран.
Ал' ти си, прекрасна, свог оца живот буран
Животом смиреним искупила код света;
Са гроба страшног он се пео
Ко тамјан мирисан и врео,
Ко чиста молитва у небо што одлета.

Када је Пушкин 1834. године саставио своју збирку Песме западних Словена, у ствари збирку подражавања и превода српских народних песама, он је користио у оно време чувено дело „Гусле“ француског песника Проспера Меримеа. Познато је да „Гусле“ нису доносиле изворну српску народну поезију, него су је мистификовале. Пушкин је међутим у исто време преводио из Вукових збирки, значи са извора аутентичног српског изворног песништва.

У српском епском десетерцу Пушкин је испевао и своје песме о вођама српске револуције, о Карађорђу и Милошу Обреновићу.

Издање двојезично (српски и руски); Издавач „Центар за културу, Пожаревац“.

Белое на белом. Год: 1918, Нью-Йоркский музей современного искусства, Нью-Йорк;

